

KAMBIYO SENETLERİNDE AVAL*

Arş. Gör. Firdevs ARSLAN**

Öz

Türk Ticaret Kanunu 700-702. maddeleri arasında düzenlenen aval kurumu, çalışmamız kapsamında tanımı, maddi ve şekli olarak belirlenen şartları, hukuki niteliği ve aval verenin hak ve borçları olarak incelenmiştir.

Aval, kambiyo senedinin ödenmesini kısmen veya tamamen teminat altına alan özellikli bir kambiyo taahhüdüdür. Zira kambiyo taahhüdüne ilişkin genel kuralların yanında özel aval hükümleri de uygulama alanı bulmaktadır. Aval veren ile aval verilen kişi arasındaki teminat bağı, avali özellikli bir taahhüt haline getirmektedir.

Aval tek taraflı bir hukuki işlem olup, poliçe veya alonj üzerinde imza ile yapılmaktadır. Aval veren asıl borçlu konumunda bir kambiyo taahhüdü borçlusuna aval verirseZ, asıl borçlu olarak; başvuru borçlusunu lehine aval verir ise başvuru borçlusunu olarak sorumlu olacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Aval, Aval Veren, Avalde Def'iler.*

The Bill Guarantee in Bills of Exchange

Abstract

In this study, the bill guarantee institution, which is regulated in Turkish Commercial Article Number of 700 to 702 was examined in terms of the definition, material and formal requirements, legal qualifications and the responsibility and rights of the acceptor.

The bill guarantee is a special type of commercial bill commitment for the purpose of ensuring the payment of a bill, as to the whole or part of its amount. Inasmuch as the bill guarantee is subject to both the general rules

* *Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih:* 03.03.2020 - *Kabul Edildiği Tarih:* 27.04.2020 - *DOI NO:* 10.17932/IAU.HFD.2015.018/hfd_y06i1005

** *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi, fsavas@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3915-8062*

relating to commercial bills and the special provisions relevant to the bill guarantee. The bill guarantee relationship between the acceptor and the person whom the bill guarantee is given differentiates it from other commercial bill commitments.

The bill guarantee is a unilateral legal transaction. Therefore it executes by putting a signature on the commercial bill or along by the acceptor or his authorized representative. Finally, the acceptor is under recourse liability if he gives the bill guarantee in the position of the principal debtor, as the principal debtor or gives the bill guarantee in favor of the debtor, as the debtor.

Keywords: *Bill Guarantee, Acceptor, Defences relating to Bill Guarantee.*

I. GİRİŞ

Aval, kişisel teminat amacı güden bir kambiyo taahhüdüdür. Bu nedenle avalin tam olarak anlaşılabilmesi için kambiyo taahhüdüne ilişkin tüm kurumlara değinilmesi gerekmektedir. Bu anlamda çalışmanın birinci bölümünde aval kurumu hakkında yapılan tanımlamalar incelenecek ve daha sonra maddi ve şekli şartları belirlenerek diğer kambiyo taahhüdü çeşitlerinden farkları ortaya konacaktır.

Çalışmanın ikinci bölümünde, avalin hukuki niteliği belirlendikten sonra kişisel teminat amacı yönünden yola çıkılarak kefalet sözleşmesi ile karşılaştırılacaktır. Özellikle kefalet sözleşmesi hükümlerinin aval kurumunu da kapsayıp kapsamayacağı doktrindeki tartışmalar ve yargı kararları ışığında ortaya konulmaya çalışılacaktır. Daha sonra da yine benzer bir kurum olan garanti sözleşmesiyle karşılaştırılacaktır.

Çalışmanın son bölümünde ise aval verenin hakları ve sorumluluğu hususuna değinilecektir. Bu hakların kapsamının belirlenmesi için ise asıl borçlu ve başvuru borçlusunu ayırması yapılması gerekecektir. Son olarak aval verenin hak ve borçları kapsamında ona karşı ileri sürülebilecek ve onun tarafından ileri sürülebilecek def'iler incelenecektir.

II. Aval Kavramı

A. Avalin Tanımı

Aval, 6102 sayılı TTK'nın 700-702. maddelerinde düzenlenen ve kambiyo senetleri hukukuna özgü bir kavramdır¹. Poliçe başlığı altında düzenlenen bu kurum, yapılan yollamalarla diğer kambiyo senetlerinde de uygulama alanı bulmaktadır. Bahsedilen bu hükümler TTK m. 778/3 gereği bonoya ve TTK m. 794 gereği çeke yapılan atıf hükümleridir.

TTK'da düzenlenen bu hükümlerde, avale ilişkin herhangi bir tanım bulunmamakla birlikte; doktrinde aval birçok farklı şekilde tanımlanmaktadır. Yargıtay kararlarında da avale ilişkin doğrudan bir tanım bulunmamakta ve doktrinde yapılmış tanımlardan yararlanılmaktadır². Fakat birçok yazar, avalin tanımını yaparken, TTK m. 700/1'den yararlanmıştır. Buna göre aval, kambiyo taahhüdünün kısmen veya tamamen ödenmesini teminat altına alan bir kurumdur³. Avali, kanun hükmünden yola çıkarak tanımlayan yazarlar yanında; avalin tanımında kefaleti de kullanan yazarlar bulunmaktadır. Buna göre aval, poliçe nedeniyle sorumluluk altına giren kişiler lehine verilen bir tür kefalettir⁴.

¹ Öztan, Bozer / Göle ve Poroy / Tekinalp'e göre aval, senette imzası bulunanlara karşı bir güvensizliğin olduğunun göstergesi olması sebebidir ve uygulamada aval olarak senede dahil olmak isteyen kişiyi ciranta sıfatıyla dahil etmek daha fazla tercih sebebi olmaktadır. Ayrıntılı açıklamalar için bkz. Öztan, Fırat (2018): *Kıymetli Evrak Hukuku*, 9. Baskı, Ankara, Turhan s. 265 ve Poroy Reha / Tekinalp Ünal (2012): *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*, 12. Baskı, Ankara, Vedat, s. 207; Bozer Ali / Göle, Celal (2017): *Kıymetli Evrak Hukuku*, 6. Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, s.160; Bahtiyar, Mehmet (2019): *Kıymetli Evrak Hukuku*, 17. Baskı, Ankara, Beta Yayınevi, s. 235.

² "Aval'de poliçe ile sorumluluk altına girmiş kişi lehine, şahsi teminat sağlamak amacı taşıyan bir müessese olup kişisel güvence verilmesinin kıymetli evrak hukukundaki görünümüdür. Şahsi teminat sağlayan akitlere ve özellikle de kefalete benzemesi yönünden avale 'poliçe kefaleti' ismi de verilmektedir (Prof. Dr. F. Öztan Kıymetli Evrak Hukuku T. Kitabevi 2. bası s.792)." Ayrıntılı karar için bkz. Y. 11. HD. T. 25.04.2014 ve E. 2014/1231, K.2014/7837 <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>.

³ Pulaşlı, Hasan(2016): *Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları*, 6. Baskı, Ankara, Adalet, s. 186; Demirkapı, Ertan(2005): *Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini*, İzmir, Yetkin, s.3; Adıgüzel, Burak(2017): 'Aval Verenin Başvuru Hakkı' İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi, S: 2, C: 16, s. 31; Aksu, Raziye(2015): *Aval Kurumu*, Ankara, Seçkin, s. 23; Boztosun, N. Ayşe(2007): 'Avalde Def'iler' Terazi, S:11, s. 53; Yüce, Halil Ahmet(2016): 'Türk Borçlar Kanunu'nun 603. maddesi Çerçevesinde Aval ve Kefalet Hükümleri', Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi, S:2, C:4 s.129. "Aval kıymetli evraklardan daha doğrusu ticarî senetlerden yani poliçe, emre muharrer senet veya çekten doğan borçların temini maksadıyla verilen şahsî bir teminatır." Güral, Jale (1951): 'Kefalet Akdiyle Aval Arasındaki Fark ve Benzerlikler' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, S: 3-4, C:8, s. 437.

⁴ Poroy / Tekinalp: s. 207; Can, Mertol (2015), *Kıymetli Evrak Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, İmaj, s. 95.

Ancak III. başlıkta da ayrıntılı şekilde bahsedeceğimiz üzere aval ve kefalet kurumu, birbirinden çok farklı niteliklerde olan ayrı teminat kurumlarıdır. Aval, niteliği itibariyle bir kambiyo taahhüdü olması sebebiyle kambiyo hukukuna ilişkin genel hükümlere tabi olmasının yanında; özellikli bir kambiyo taahhüdü olması sebebiyle de özel aval hükümlerine de tabi olması söz konusudur. Zira aval veren ile lehine aval verilen kişi arasındaki teminat bağı, kambiyo taahhüdünü özellikli hale getiren durumdur. Bu durum da aval verilen kişinin kambiyo taahhüdünden doğan sorumluluğunun, aval verenin sorumluluğuna etki etmesi sonucunu doğurmaktadır⁵.

B. Avalin Şartları

Avalin diğer kambiyo taahhütlerinden farklı olarak kendine özgü özellikleri olan bir kurum olması sebebiyle, avalin verilme şekline ilişkin maddi ve şekli şartlarda da farklılıklar da oluşmaktadır. O halde genel hükümlerin yanında aval kurumu için düzenlenen şekli şartlara ilişkin TTK m. 701 hükmü de dikkate alınacaktır. Bu durumda avale ilişkin maddi ve şekli şartların incelenmesi gereklidir.

1. Avale İlişkin Maddi Şartlar

Avale ilişkin maddi şartlar, aval yoluyla teminat altına alınacak borcun kambiyo taahhüdüne dayanan bir borcun olması ve aval verecek kişinin aval vermeye ehliyetli olması gerekli olmasıdır.

Avalın aval niteliğini taşıyabilmesi için bir kambiyo senedinin ödenmesini teminat altına alması gerekir⁶. Bu şartın varlığına TTK m. 700/1 poliçe, TTK m. 778 bono ve TTK m. 794 çek bedelinin teminine yönelik aval hükümlerinden de dolaylı olarak ulaşılabilir. Bunun yanında, TTK m. 826 uyarınca poliçe niteliğinde kabul edilen emre yazılı havaleler ve TTK m. 830 uyarınca bono kabul edilen emre yazılı ödeme vaatlerine de aval verilebilir.

Avale ilişkin maddi şartlar arasında üzerinde asıl durulması gereken konu, aval verme ehliyetidir. Aval verme ehliyeti bakımından TTK'da özel bir hüküm bulunmamakla birlikte, konu bakımından uygulanacak hüküm

Vedat, s. 346.

⁵ *Boztosun: s. 54; Aksu: s. 23; Bahtiyar: s.236.*

⁶ *Demirkapı: Aval, s. 37.*

TTK m. 670 “Sözleşme ile borçlanmaya ehil olan kişi, kambiyo senetleriyle borçlanmaya ehildir” hükmüdür. O halde, TMK’da düzenlenen ehliyetle ilişkin hükümlerle sorun çözüme kavuşturulacaktır.

Sözleşme ile borçlanma ehliyeti olarak bahsedilen şey, TMK m. 9’da bahsedilen kişinin kendi fiiliyle borç altına girebilmesi durumudur. Borç altına girebilmek için de fiil ehliyetinin var olması gereklidir. Fiil ehliyetinin varlığı kişinin tam ehliyetli, tam ehliyetsiz, sınırlı ehliyetsiz ve sınırlı ehliyetli olmasına göre değişkenlik gösterir.

Tam ehliyetli kişiler, TMK m. 10 uyarınca ayırtım gücüne sahip, ergin olan ve kısıtlanmamış kişilerdir. Bu kişiler her türlü hukuki işlemi tek başına yapabilmektedirler. Aval verme de bir hukuki işlem niteliğinde olduğundan⁷, tam ehliyetli kişiler kendi başına aval vermeye yetkililerdir. Sınırlı ehliyetliler ise TMK m. 429 uyarınca kısıtlanması için gerekli ve yeterli sebep bulunmayan ancak, bazı işlemler için kendisine atanan yasal danışmanın onayına ihtiyacı olan kişilerdir. O halde TMK m. 429/1 uyarınca kambiyo taahhüdünde bulunmak, rızaya ihtiyaç olan hallerden olması sebebiyle, sınırlı ehliyetli kişiler, yasal danışmanın onayı ile aval verebilir.

Tam ehliyetli ve sınırlı ehliyetli kişiler hakkında tartışma bulunmazken; sınırlı ehliyetsizler ve tam ehliyetsizlerin aval verme hususunda görüş birliği bulunmamaktadır. Sınırlı ehliyetsizlere atanan yasal temsilcinin veli ve vasi olmasına göre, sınırlı ehliyetsizin borçlanma prosedürü değişmektedir. Kendine yasal temsilci olarak vasi atanan bir kişi adına TMK m. 462 uyarınca kambiyo taahhüdünde bulunulması için, vasinin vesayet makamı olan sulh mahkemesinin izni gereklidir. Yasal temsilcinin veli olması halinde ise, sınırlı ehliyetsiz velinin izni ile kendisi veya onun adına velisinin aval verebilmesi mümkündür⁸. Doktrinde, TMK m. 449’da bahsedilen vasi tarafından yapılması yasak olan kefalet sözleşmesinin aval vermeyi de kapsayacağı, onun da yasak olması gerektiği ileri

⁷ Avalin hukuki niteliği hakkında III. başlıkta ayrıntılı inceleme yapılacaktır.

⁸ “TK’nın 582. maddesi hükmüne göre, akit ile borçlanmaya ehil olan kimse kambiyo senedi tanzimi suretiyle borçlanmaya da ehildir. Medeni Kanun’un 268. maddesi hükmü uyarınca velayet hakkını haiz olan ana veya baba, çocuğun kanuni temsilcisidir ve bu sıfatla hareketlerinde hakim’in onayının alınmasına ihtiyaç yoktur. Bu itibarla veli için hakimden izin alınması zorunlu olmadığından velayet hakkını haiz olan ana veya baba, küçük adına kambiyo senedine imza koyabilir ve onu borçlandırabilir. Bu durumda senedin bu vasfı haiz olmadığı öne sürülemez.” Ayrıntılı karar için bkz. Y. 12. HD T. 14.12.1981 ve E. 1981/8335, K.1981/9699. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>

sürülmektedir⁹. Ancak bir kambiyo taahhüdü sayılan avalin vasi izniyle yapılabilmesi TMK m. 449 hükmü gereği mümkündür¹⁰. Zira kanun hükmü kambiyo taahhüdünün ne şekilde verileceğiyle ilgili bir ayırım yapmamıştır. Bu anlamda, vasi tarafından yapılabilen bir işlemin veli tarafından da yapılmasında bir mani yoktur. Bu sonuca TMK m. 343/1 hükmünde yer alan “*velayet altındaki kişinin fiil ehliyeti vesayet altındaki kişinin ehliyeti gibidir*” ifadesinden de kolayca ulaşılabılır. Ayrıca Yargıtay’ın sınırlı ehliyetsizlerin yasal temsilcinin rızasıyla bono dahi verebileceğine yönelik kararları da bu duruma destek olmaktadır¹¹.

Tam ehliyetsizler ise TMK m. 14 hükmüne göre, ayırtım gücü bulunmayan bu nedenle fiil ehliyeti olmayan kişilerdir. Bu kişiler kendi başlarına yaptıkları hiçbir hukuki işlem sonuç doğurmaz. Bu nedenle, tüm işlemler onlar adına yasal temsilcileri tarafından yapılmaktadır. Her ne kadar tıpkı sınırlı ehliyetsizlerde olduğu gibi, yasal temsilci vasi ise vesayet makamının izni alınarak; veli ise kimsenin onayı olmaksızın kişi adına aval verebilmelidir. Zira vasinin yapması yasak işlemler arasında bağışlamada bulunulması, vakıf kurulması, kefalet sözleşmesi vardır. Kefalet sözleşmesinin avalden farklı bir kurum olması nedeniyle, avali bu kısıtlamalara dahil etmek mümkün gözükmemektedir¹².

Kambiyo senedinde senedi imzalamaya ehil olmayan birinin aval verme şeklinde imzasının bulunması halinde, bu ehliyetsizlik durumu senedin geçerliliğine etki etmeyecektir. Zira ehliyetsizlik sebebiyle ileri sürülen defi kişinin kendinden doğan, senetteki beyanın hükümsüzlüğüne ilişkin bir defidir¹³. Senedin geçerliliğini etkilemeyecektir. Bu sonuca imzaların bağımsızlığı ilkesi¹⁴ adı verilen ve TTK m. 677 “*bir poliçe, poliçe ile ehil olmayan kişilerin imzasını... taşırsa, diğer imzaların geçerliliği bundan etkilenmez*” hükmünden de ulaşabiliriz. Bir başka deyişle, ehliyetsiz bir kişi tarafından aval verilmesi durumunda, diğer kişilerin imzaları bu durumdan etkilenmeyecektir. Bu kişilerin ehliyetsizliğe dayanarak defi

⁹ Demirkapı: Aval, s. 35.

¹⁰ Gural: s. 454; Aksu: s. 28.

¹¹ “Mümeyiz küçükler ancak yasal temsilcilerinin izin ve icazetleri ile bono tanzim edebilirler. Bu nedenle kanuni temsilcinin izni olmadan tanzim edilmiş bir bonoda, yalnızca bir miktar için icazet verildiği takdirde, icazet verilen kısım için bononun geçerliliğine, aşan kısım için ise iptaline karar verilmesi gerekir.” Ayrıntılı karar için bkz. YHGK T. 25.11.1981 ve E. 1980/11-1968, 19 HD. E. 1999/724, K. 1999/1789.

¹² B.1. nolu başlıkta aval ve kefalet sözleşmesinin farkları ve TBK m. 603’ün uygulama alanı ayrıntılı olarak incelenecektir.

¹³ Pulaşlı: s. 187; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya: s. 170.

¹⁴ Boztosun: s. 54; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya: s. 170.

ileri sürme hakları bulunmamaktadır. Sadece geçersizlik def'i, şahsında doğan kişi tarafından herkese karşı ileri sürülebilecektir¹⁵.

2. Avale İlişkin Şekli Şartlar

Aval vermeye ilişkin gerekli şartlar TTK m. 701'de düzenlenmektedir. Kambiyo senetlerinin önemli özelliklerinden şekle sıkı sıkıya bağlılık unsuru gereğince, aval vermeye ilişkin şekil şartları da kanunen belirlenmiş şekil şartlarıdır¹⁶. Dolayısıyla bu şekil şartları birer ispat şekli olmayıp geçerlilik şartlarıdır¹⁷. Bu durumda şekli şartların avalin yazılması gereken yer, aval beyanı ve avalin imzası şeklinde incelenmesi gereklidir.

a. Avalin Yeri

TTK m. 701/1 uyarınca aval şerhi, poliçe veya alonj üzerine yazılabilir. O halde, bir aval ancak poliçenin (bono, çek) ön veya arka yüzüne yazılabilir. Bunun dışında hüküm gereği senedin uzantısı ve devamı niteliğinde sayılan alonj üzerine de aval verilmesi mümkündür. Kambiyo senedi dışında başka bir kâğıt veya bir materyal üzerine aval verilmesi ise mümkün değildir¹⁸. Bunun dışında avalin poliçe¹⁹ nüshası veya sureti üzerinde verilip verilemeyeceği hususu da önem arz etmektedir. Nüsha, TTK m. 743/1 uyarınca birbirinin aynı nitelikte olan poliçenin birden fazla sayıda düzenlenmesi olarak tanımlanmıştır. O halde, her nüsha poliçeyi temsil ettiğinden aynı maddenin üçüncü fıkrasında cirantaların, yeni nüshalar üzerine kendi cirolarını tekrar yazmaları gerektiği belirtildiğinden, poliçe için aval veren kişinin de o poliçenin nüshalarında yeniden aval beyanını

¹⁵ Yılmaz, Lerzan (2007): *Kambiyo Senetlerinde Def'iler*, 1. Baskı, Ankara, Beta, s. 200.

¹⁶ Yüce: s. 130; Demirkapı, Ertan (2004): 'Avalin Şekli Şartları' *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, S: 2, C: 6, s.61.

¹⁷ Can: s. 99; Öztan: s.266; Sengir, Turgut (1970): *Aval Hukuku*, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, s. 10 Demirkapı: s. 61.

¹⁸ Poroy/Tekinalp: s. 210; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya: s. 171. Ayrıca "Aval verenin senede dayanarak lehine aval verdiği kişiye müracaat edebilmesi için, ödemenin senet üzerine yazılması gerekecektir. Böylece tedavül aşamasında senet üzerinde bulunmasını zorunlu saymadığımız avalin, ödeme sonrası müracaat aşamasında senet üzerinde bulunması aranacaktır. Bunun aksi yani aval belgesi üzerinde veya ayrı bir belgede bulunan ödeme kaydının müracaat hakkı bakımından yeterli olarak kabulü, kıymetli evrakın teşhis fonksiyonuna aykırı olacaktır" denilerek senet dışı aval vermenin, senet hakkında çıkaracağı zorluklar ve kambiyo taahhüdü vasfına uygun olmadığı gerekçesiyle kıymetli evrak hukukuna uygun bulunmamıştır. Demirkapı: Aval, s. 68.

¹⁹ Nüshanın sadece poliçe ve hamile yazılı çekler hariç olmak üzere (TTK m. 813) çekler hakkında düzenlenebileceği öngörülmektedir. Zira poliçe ile ilgili bonoya uygulanacak hükümler arasında TTK m. 743 nüsha hükmü bulunmamaktadır.

imzasıyla birlikte bütün nüshalara yazması gereklidir²⁰. Suret ise TTK m. 746/1'e göre, poliçenin aslının kopyası olan ve hamilinin çıkarmaya yetkili olduğu belgedir²¹. Aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca açıkça suretin aval taahhüdüne konu olabileceği düzenlenmiştir. O halde suret üzerine konulan aval kaydı ile poliçe aslının üzerine konulan aval kaydı aynı sonuçları doğurmaktadır²².

b. Aval Beyanı

Aval vermeye ilişkin önemli şekil şartlarından biri de aval verme beyanıdır. Bu beyan TTK m. 701/2 uyarınca avalin “*aval içindir*” veya buna benzer olan eş anlamlı bir ifadeyle verilebileceği düzenlenmektedir²³. O halde aval verme beyanı için kullanılması gereken belirli bir kavram olmamakla birlikte, “*teminat olarak*”, “*kefil olarak*”, “*garantileyen olarak*”, “*tekeffül ettim*”, “*asil tarafından vadenin hitamında meblağı mezkur verilmediği takdirde*”²⁴ ifadeleri aval verme bakımından çoğunlukla kullanılan tabirlerdir²⁵. Bu ifadelerin yanında Yargıtay ve doktrinde çoğunlukla kabul edilmiş olan “*kefil*” ibaresi de aval hükmündedir. Poliçeye kefil sıfatıyla imza altına giren kişilerin de aval verdiği kabul edilmekte, bu imza aval olarak nitelendirilmektedir²⁶. Özellikle bono yapraklarında kefil olarak kullanılan ifade aval olarak hükmü ve sonuç doğurmalıdır²⁷. Bunun

²⁰ Öztan: s. 265. “Hangi nüsha üzerinde bulunduğu önem taşımaksızın, bir nüsha üzerinde bulunan aval şerhi geçerli bir sorumluluk doğurur.” Bir başka deyişle bu nüshalar tek bir borcu temsil ettiğinden birine yapılan ödemeye borç sona erer. Demirkapı: Aval, s. 66; Aksu: s. 49.

²¹ Suret poliçe yanında poliçe ile ilgili bonoya uygulanacak hükümler arasında TTK m. 746 suret hükmü bulunduğundan bononun da suretinin çıkarılması mümkündür. Ancak, poliçe ile ilgili çeke uygulanacak hükümler arasında suret hükmü bulunmamaktadır. Bu nedenle çekin suretinin çıkarılması mümkün değildir.

²² Aksu: s. 50.

²³ “Senet üzerinde görünen ifadenin teminat iradesi olarak algılanması, avalin kabulü açısından yeterli kabul edilmiştir. Aksi durumda, aval kurumunun amacına aykırı davranılmış olur.” Demirkapı: Aval, s. 77.

²⁴ “...asil tarafından vadesinin sonunda bu meblağ verilmediği takdirde ödemeye borçluyum” şeklindeki kayıt ile imza edilen kefalet şerhi ancak aval ifade edebilir.” Ayrıntılı karar için bkz. YİBGK, T. 25.03.1931 ve E. 1931/5, K. 1931/37. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>.

²⁵ Öztan: s. 265; Aksu: s. 51; Bozer/ Göle: s. 165

²⁶ “...Bono üzerine kefil ibaresi konsa dahi bu, aval olarak nitelendirilir ve aval veren, çekin diğer borçlusu ile birlikte müteselsilen sorumlu olur” Y. 12 HD T. 28.01.2016 ve E. 2015/25240, K. 2016/2668 <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>. Benzer yönde kararlar için bkz. T. 27.06.2013 ve E. 2013/10055, K. 2013/24337 ve Y. 12. HD T. 14.01.2013 ve E. 2012/23447, K. 2013/288. Öztan’a göre, senedin açıkça belirtilerek adi kefil sıfatıyla imzalanması halinde aval hükümlerinin değil, TBK m. 585 uyarınca adi kefalet hükümlerinin uygulanması gerektiğini belirtmiştir. Öztan: s. 265. Bozer/ Göle: s. 165.

²⁷ “...Bir kaydın aval olduğunun kabulü için yoruma muhtaç olmaması gereklidir. Senedin huzurunda imzalandığını teşvik anlamında konulan “şahit” ibaresi ile karşısındaki isim ve imzanı; senet bedelinin kısmen veya tamamen vade tarihinde hamile karşı ödeme yükümlülüğünü içerdiğini, dolayısıyla aval anlamına geldiğini kabul etmek olanaklı değildir.” Y. 12. HD T. 29.11.2012 ve E. 18075, K. 35488. (Uyap Bilgi Bank).

yanında senet üzerine, senedin o kişinin huzurunda imzalandığına dair atılan “şahit” ibareli imza, aval hükmünde sayılmamaktadır, bu kişi ayrıca senedin başvuru borçlularından da sayılmaz²⁸.

Aval beyanı bulunmadan aval verilip verilmeyeceği, kanun hükmü uyarınca senedin ön yüzüne ve arka yüzüne göre farklı şekilde belirlenmiştir. TTK m. 701/3 “*Muhatabın veya düzenleyenin imzaları hariç olmak üzere, poliçenin yüzüne atılan her imza aval şerhi sayılır.*” hükmü gereği, poliçede bir aval beyanı olmaksızın sadece imza ile aval verilebileceği düzenlenmektedir. O halde, poliçenin ön yüzüne herhangi bir beyanda bulunmaksızın, muhatabın ve düzenleyenin dışında, bonoda ise düzenleyenin dışında atılan her imza bir aval şerhi olarak sayılacaktır. Bu hüküm, aksinin ispatının mümkün olduğu açık olarak düzenlenmemiş kesin bir kanuni karine olarak kabul edilmiştir. Muhatap ve düzenleyen kişilerin imzalarının kapsam dışı bırakılmasının sebebi, muhatabın poliçenin ön yüzüne attığı imzanın kabul hükmünde olması; düzenleyenin attığı imzanın ise TTK m. 701/4 “*Kimin için verildiği belirtilmemişse aval, düzenleyici için verilmiş sayılır*” hükmü gereğince kendi kendine aval vermek olarak sayılması olarak ifade edilmiştir. Bu durumda imza sahibi, poliçeyi kendisi bakımından bir sorumluluk oluşturmayacağını düşünerek imzaladığını ya da kendisinin şahit sıfatıyla senedi imzaladığını, ancak bu hususu poliçe üzerinde belirtmediğini ileri süremeyecektir. Bir başka deyişle poliçenin ön yüzüne atılan imzanın aval niteliğinde olduğuyla ilgili bir tereddüt oluşturmamaktadır²⁹. Ancak poliçenin ön yüzünde yan yana bulunan iki imzanın akıbeti hakkında tereddütler bulunmaktadır. Bazı durumlarda imzaya yetkili kişi, imza atan muhatabı temsilen imza atıp, buna ilişkin temsil şerhini poliçeye koymamış olabilir. Bazen de imza atan, imzayı birlikte düzenleyen amacıyla attığını da ileri sürebilir. O halde atılan bu imzaların aval şerhi mi birlikte düzenleyen mi olduğunun belirlenmesi, sorumluluğun kapsamının tespit edilmesi için gerekli ve önemlidir³⁰. Temsil amaçlı atıldığı iddia edilen imzaların anlamları hakkında Yargıtay’ın yerleşik kararları bulunmaktadır. Buna göre Yargıtay, metnin üst kısmında yer alan imzanın genellikle aval olduğunu kabul

²⁸ Öztan: s. 265; Aksu: s. 51; Bozer/ Göle: s. 165. Güral: s. 447; Öztan: s.265; Demirkapı: s. 65.

²⁹ Sengir: s. 12.

³⁰ Güral’a göre, bu meselenin çözümü her somut olaya göre ayrı ayrı yapılmalıdır. Güral: s. 448.

ederken; alt tarafında bulunan imza bakımından ise senet üzerinde yer alan pulu, muhatap bir şirket ise şirketin kaşesini dikkate alarak imzayı yorumlamıştır. 12. HD verdiği bir kararında, limited şirketin düzenlediği bonoda şirketin unvanı ve kaşesi altında bulunan iki imzadan kaşe dışındaki imzayı aval olarak nitelendirmiştir³¹. Bunun yanı sıra 11. HD, bononun ön yüzüne aval beyanında bulunmaksızın ödeyecek hanesine ad soyad yazılıp, pul üzerine imza atılmış olunmasını birlikte düzenleyen; imzanın pul üzerinde olmayıp da düzenleyenin imzasının altında bulunmasını da aval olarak nitelendirmiştir³².

Poliçenin ön yüzünde aval beyanı bulunmadan yer alan imzanın aval olarak kabulü TTK'da düzenlenmesine rağmen, poliçenin arkasına aval beyanı olmadan atılan imzanın hukuki niteliği düzenlenmemiştir. Ancak bu duruma ilişkin Yargıtay³³ ve doktrin³⁴ tarafından öne sürülen çözüm tarzı genellikle, poliçenin arka tarafına atılan imzanın kesinlikle aval niteliğinde olmadığı, bu imzanın ancak düzgün ciro silsilesi içinde yer alıyorsa beyaz ciro; ciro silsilesi dışında ise imzaların herhangi bir sorumluluk doğurmayacağı yönündedir. Fakat poliçe üzerinde yer alan bir imzayı hükümsüz saymak, imza atanı kambiyo taahhüdü sorumluluğu dışında bırakmak anlamına gelir. Bu nedenle ciro silsilesi dışında kalan imzayı, sadece garanti fonksiyonuna sahip bir beyaz ciro olduğunun kabulü kanımızca da yerinde olacaktır³⁵. O halde öncelikle arka tarafa atılan imzanın ciro silsilesi içinde olup olmamasına göre inceleme yapılması

³¹ "TK'nın 690. maddesi göndermesiyle bonolar hakkında da uygulanması gereken 589. maddesi gereğince, şirketin münferit temsilcisinin şirket kaşesi dışında senet üzerine atılmış olduğu imzanın kendisini sorumluluktan kurtaracağı düşünülemez. Yine, TTK'nın 690. maddesi göndermesi ile bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı kanununun 613. ve 614/1. maddeleri gereğince, keşideci imzası dışında bononun ön yüzüne konulan her imza aval şerhi sayılır. Aval için sadece imza yeterli olup, ayrıca ad ve soyadın yazılması gerekmez." Ayrıntılı karar için bkz. Y. 12. HD T. 15.06.2010 ve E.2010/3441, K. 2010/15203 <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>. Başka bir kararda ise "...Hemen vurgulanmalıdır ki, şirket yetkilisi tarafından da olsa senede atılan 2. imza, şirket kaşesi olmadan atılmış ise, burada keşideci sıfatı söz konusu olmayacağından, bu imza aval olarak kabul edilir ve bu imza sahibi borçtan şahsen sorumlu olur. Senette atılan her iki imza da şirket kaşesi üzerine atılmışsa, burada artık aval olgusundan söz edilemez." YHGK T. 05.10.2011 ve E. 2011/12-480, K. 2011/598.

³² Y. 11. HD, 29.11.1983, E. 5294/5333 ve 11. HD T. 06.10.1986, E. 4563/K. 4992.

³³ TK'nın 613/1. maddesi gereğince, aval şerhi, poliçe (bono) veya alonj üzerine yazılır. Senedin arka yüzüne atılan herhangi bir kayıt taşımayan imza aval olarak kabul edilemez." Ayrıntılı Y. 19. HD T. 04.02.2003, E. 2001/9816, K. 2003/1007. Benzer yönde karar için bkz. Y. 11. HD T. 29.04.1981 ve E. 1747, K. 2062 <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>.

³⁴ Poroy/ Tekinalp: s. 210; Güral: s. 448; Öztan: s. 265.

³⁵ Demirkapı Aval, s. 86; Öztan: s. 266; Aksu: s. 62; Kınacıoğlu: s. 248 (Aksu, s. 59 naklen atf)

gereklidir.

TTK m. 683/2 uyarınca beyaz ciro, ciro yapılan kişinin senette gösterilmediği ve sadece ciro edenin imzasının bulunduğu bir cirodur. O halde, tanıma uygun olarak senedin arkasına atılan bir imza ciro silsilesi dışında sayılsa da, bu imzanın beyaz ciro olarak nitelendirilmesine bir engel bulunmamaktadır. Zira beyaz ciro için hükümde belirtilenden başkaca bir şart aranmamaktadır. Ancak bu durumda cironun fonksiyonlarında farklılık ortaya çıkacaktır. Bir başka deyişle ciro silsilesi dışında yapılan beyaz cironun sadece sorumluluk yaratan bir etkisi olur, herhangi bir devre yol açmaz. Bu da yapılan cironun temlik ve teşhis fonksiyonları olmayıp, garanti fonksiyonu bulunduğunu göstermektedir³⁶. O halde sonuç olarak, poliçe arkasına aval beyanı içermeksizin atılan imzanın aval olmadığı konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Zira TTK m.701/1 uyarınca da, aval beyanında bulunmaksızın aval verebilmenin tek istisnai durumu ön yüze atılan imzadır³⁷. Senedin arka yüzüne aval verilebilmesi için aval beyanının da senette yer alması gereklidir.

c. Avalde Taraflar

TTK avale ilişkin hükümlerde avalin kimin için verildiğinin belirtilmesine ilişkin açık bir hüküm bulunmamakla birlikte, TTK m. 701/4 hükmünden, aval verilen kişinin belirtilmesi gerektiği çıkartılabilir. Aval verilecek kişilerin bilinmesi, aval verenin sorumlulukları, def'i fırsatları ve başvuru hakkının kapsamı bakımından önem arz etmektedir.

i. Lehine Aval Verilebilen Kişiler

Lehine aval verilebilecek kişi, poliçe bedelinin ödenmesi ile ilgili sorumlu olabilecek kişilerdir. O halde, ciranta, düzenleyen, araya giren, başka bir avalist ve muhatap gibi poliçeye imza atarak borç altına giren herkes lehine aval verilebilir³⁸. Ancak henüz poliçe ilişkisine dahil olmamış veya dahil olmamasına rağmen sorumluluğu sorumsuzluk kayıtlarıyla birlikte ortadan kaldırılan kişiler lehine aval verilemez³⁹. Bir başka deyişle henüz

³⁶ Türk hukukunda ciro zinciri dışında bulunan bir imzanın garanti fonksiyonuna sahip olması, sadece hamiline yazılı çekler açısından mümkündür. Zira hamiline yazılı çekin devri için, zilyetliğin devri yeterlidir. Aksu: s. 63.

³⁷ Aksu: s. 58.

³⁸ Can: s. 98; Öztan: s. 264; Ülgen/ Helvacı/Kendigelen/Kaya: s. 171.

³⁹ Poroy/Tekinalp: s.209; Bozer/ Göle: s.164; Can: s. 99; Öztan: s, 264. Aksu'ya göre; henüz kabul etmemiş

kabul etmemiş muhatap veya kabul etmeme ve ödememeden sorumlu olmayacağını beyan etmiş cirantalar lehine aval verilemeyecektir. Zira bu hallerde kişiler poliçeden dolayı sorumluluk altında bulunmamaktadır⁴⁰. TTK m. 701/4 uyarınca kimin için aval verildiğinin aval beyanında açık olmaması durumunda, aval düzenleyen lehine verilmiş sayılacaktır. Zira düzenleyen olmaksızın bir poliçe, bono ve çekin düzenlenmesi söz konusu değildir.

ii. Aval Verebilen Kişiler

TTK m. 700/2 uyarınca, aval poliçede imzası bulunan herhangi bir kişi veya imzası olmayan üçüncü bir kişi tarafından da verilebilir. Bir başka deyişle aval verme ehliyetine sahip olan herkes, kendini aval ile borç altına sokabilir. Muhatabın ve düzenleyenin aval vermesi, poliçeden sorumlu olma açısından bir anlam ifade etmez⁴¹. Zira düzenleyen tüm poliçeye imza atanlara karşı sorumlu olduğundan aval bir yarar sağlamamaktadır. Ancak düzenleyen kabul edilmemeden sorumlu olmayacağını beyan etmiş ise, vadeden önce aval veren sıfatıyla düzenleyene başvurulabilir⁴². Aynı şekilde poliçeyi kabul eden muhatap da, herkese karşı sorumlu olacağından, avalin ayrı bir teminat fonksiyonu olmayacaktır⁴³.

Bunun yanı sıra avale ilişkin çek hükümlerinde yer alan TTK m. 794/2 gereği “*Bu teminat, muhatap hariç olmak üzere üçüncü bir kişi veya çek üzerinde imzası bulunan bir kişi tarafından da verilebilir.*” Muhatap bankanın aval vermesi mümkün değildir. Bu durum muhatap bankanın çekin ödenmesini kabul yasağından ve başvuru borçlusu olamayacağı prensibinden ileri gelmektedir⁴⁴.

Aval verme temsil yoluyla da gerçekleştirilebilir. TTK’da temsil yoluyla aval verilmesine ilişkin özel bir düzenleme bulunmamakla birlikte, aval de bir kambiyo taahhüdü kabul edildiğinden temsile ilişkin düzenlenen tek hüküm TTK m. 678 uygulama alanı bulacaktır. O halde, bir kişinin temsile

muhataba karşı aval verilebilir. Bu durumda avalin doğumu şarta bağlanmış olmaktadır. Muhatap kabul etmediğinde ise, verilen aval geçersiz olacaktır.

⁴⁰ “...Bononun ön yüzüne atılan her imza aval niteliğindedir. Aval veren kimin için taahhüt altına girmişse onun gibi sorumlu olur. Bonoda lehine aval verilen kimsenin mutlaka bono borçlusu olması gerekir. Bonoda sorumlu olmayan kişi lehine verilen aval geçersizdir.” Ayrıntılı karar için bkz.: Y. 12. HD T. 04.03.2008, E. 110, K. 4016. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>

⁴¹ Can: s. 99; Poroy/Tekinalp: s. 208; Öztan: s. 264.

⁴² Bozer/Göle: s. 163.

⁴³ Öztan: s. 264.

⁴⁴ Bozer/Göle: s. 295; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya: s. 254.

yetkili olmadığı halde temsilci sıfatıyla başka bir kişi adına poliçeye aval vermesi halinde ya da kanuni veya iradi temsil şeklinde temsilci atanıp da aval verilmesi halinde bir yetkisiz temsil⁴⁵ durumu ortaya çıkarsa, TTK m. 678 uyarınca, o poliçeye imza atan kişi poliçeden dolayı bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Yetkisiz temsile ilişkin bu özel hüküm olmasa idi TBK m. 46 vd. uyarınca, yetkisiz temsilciye temsil olunan tarafından onay verilmediği takdirde işlem geçersiz sayılacak, yetkisiz temsilciyi bağlamayacaktı. Sadece yetkisiz temsilci, geçersizlik sebebiyle kambiyo alacaklısında oluşan menfi zararı ödemek zorunda kalacaktı⁴⁶. TTK'da düzenlenen bu istisnai hükmün varlığı sebebiyle, TBK hükümlerine gidilmeyecek ve genel hüküm olması sebebiyle bono ve çekte de uygulama alanı bulacaktır⁴⁷.

d. Aval Miktarı ve İmza

TTK m. 700/1 uyarınca, aval poliçe bedelinin tamamı ya da bir kısmı için verilebilir. Bu durumda kısmi aval ortaya çıkmaktadır. Kısmi aval, aval veren kişi tarafından miktar olarak belirtilebileceği gibi oran olarak da belirtilebilir. Her ne olursa olsun, kısmi aval veren bunu senette açık olarak göstermek zorundadır⁴⁸. Kısmi aval konusunda sorun muhatabın kısmi kabul yapması hâlinde ortaya çıkmaktadır. Muhatap da poliçe bedelinin tamamını kabul etmeyip kısmi kabul beyanında bulunduğu anda, kısmi aval verenin sorumluluğu muhatabın sorumlu olduğu miktarı geçmemelidir⁴⁹. Çünkü aval veren de lehine aval verdiği kişinin borcunu teminat altına almaktadır.

TTK m. 701/2 uyarınca, aval beyanının ayrıca aval veren tarafından imzalanması gereklidir. İmza şartı aval vermeye ilişkin bir başka şekil şartıdır. Bu imza şartının yerine getirilme şekli ise TTK m. 756 hükmüne tabi olacaktır. Hüküm uyarınca imzanın el ile atılması gereklidir. Bu imzanın başka herhangi bir araçla veya başka bir şekilde yapılması mümkün

⁴⁵ "Yetkisiz temsil, temsil yetkisinin bulunmadığı ya da bulunmasına rağmen yetki sınırlarının aşıldığı hallerde ortaya çıkmaktadır." Kılıçoğlu, Ahmet (2015): *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 19. Bası, Ankara, Turhan, s. 258.

⁴⁶ Arıcı, Fatih (1999): *Kambiyo Senetlerinde Temsilcinin Yetkisini Aşarak Kambiyo Taahhüdünde Bulunmasından Doğan Sorumluluk*, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na Armağan, s. 12.

⁴⁷ Ancak kambiyo taahhütlerinde yetkisiz temsil durumunda TBK gereği zararın ödenmesi hükümlerine gidilmese de yetkisiz temsil yoluyla adına aval verilen kişinin sonra da işleme onay vermesi mümkündür. Oğuzman/Öz: s. 251 (Aksu, s. 78).

⁴⁸ Poroy/Tekinalp: s. 210.

⁴⁹ Demirkapı, Kambiyo: s. 158.

değildir⁵⁰. Şöyle ki imzanın parmak basma şeklinde ya da elektronik yolla atılması kabul edilmemektedir.

III. AVALIN HUKUKİ NİTELİĞİ VE BENZER KURUMLAR

A. Avalin Hukuki Niteliği

Aval, hukuki işlem için yapılan tasniflerden taraf sayısı bakımından tasnifinde öğretide çoğunluk tarafından kabul edildiği üzere tek taraflı hukuki işlem kategorisinde yer almaktadır⁵¹. Tek taraflı hukuki işlem, arzu edilen hukuki sonucun meydana gelmesi için tek tarafın iradesinin yeterli olduğu işlemlerdir⁵². Aval vermek için de sadece aval veren kişinin ya da temsilcisinin irade beyanı yeterli olmaktadır. Bir başka deyişle avalin doğumu için bir karşı tarafın varlığına ya da irade beyanına ihtiyaç bulunmamaktadır.

Bunun yanında avalin hukuki niteliği bakımından sözleşme olduğuna dair ileri sürülen görüşler de bulunmaktadır⁵³. Bu görüşe göre, yalnızca aval şerhinin yazılması aval verilmesi için yeterli değildir. Avalin doğumu için, avalistin imzayı attıktan sonra senedi lehtara teslim etmesi gerekmektedir. Sonuç olarak bu görüş sahipleri, avali, aval veren ve senedi teslim alan arasında kurulan bir sözleşme olarak görmektedirler. Zira sözleşmenin kurulması için TBK m. 1 uyarınca en az iki tarafın birbirine uygun irade beyanı gereklidir. Bu anlamda, avalin doğumu için aval verenin aval beyanını şekle uygun olarak ortaya koyması yeterli olduğundan ve karşı tarafın kabulüne gerek olmadığından, tek taraflı irade beyanıyla doğduğu görüşüne katılmaktayız.

Avalin tek taraflı bir hukuki işlem olmasının yanında, aval veren ve lehine aval verilen arasındaki teminat bağına dayanan özellikli bir kambiyo taahhüdüdür⁵⁴. Bu teminat bağı sebebiyle kambiyo hukukuna ilişkin genel hükümlerin yanında avale ilişkin özel hükümlere de tabi olacaktır.

⁵⁰ Demirkapı, *Aval*, s. 92; Bozer/ Göle: s. 164.

⁵¹ Poroy/Tekinalp: s. 207; Bozer/ Göle: s. 162; Can: s. 96; Altop, Atilla (2016) 'Gerçek Kişilerce Gerçekleştirilen Aval İşlemlerine TBK m.603 Hükmü Uyarınca Kefaletin Şekline, Kefil Olma Ehliyetine ve Eşin Rızasına İlişkin Hükümler Uygulanacak Mıdır?' *İKÜHFD*, S: 1-2, Ocak-Şubat, s. 293.

⁵² Kılıçoğlu: s. 112.

⁵³ Demirkapı: *Kambiyo*, s. 108; Güral: s. 448; Yüce: s. 136; Koşer, Nihal (2016): 'Aval ve Avalin Diğer Kişisel Teminat Sağlayan Sözleşmelerle İlişkisi', *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, S:2, Ekim, s. 246.

⁵⁴ Boztosun: s. 54.

B. Aval ve Benzer Kurumlar

Teminatlar, alacaklıya sağladığı yetkiler bakımından aynı teminatlar ve şahsi teminatlar olarak ikiye ayrılmaktadır. Aynı teminat, alacaklının alacağını elde etmeye yönelik bir nesne üzerinden aynı hak sağlarken; şahsi teminat ise borçlu dışında bir üçüncü kişinin de haczi mümkün tüm malvarlığı ile alacaklıya karşı taahhütte bulunmasıdır⁵⁵.

Şahsi teminatlardan ilk akla gelen kefalet sözleşmesi olmakla birlikte, aval de kişisel teminat sağlamaya yönelik bir kambiyo taahhüdüdür. Zira aval kurumu, poliçe bedelinin ödenmesini kısmen veya tamamen teminat altına alan ve herhangi bir nesne üzerinde aynı hak sağlamayan, imzayla birlikte tüm malvarlığıyla sorumluluğu ortaya çıkaran bir kurumdur⁵⁶. Bu durumda aval kurumunun diğer kişisel teminat amacı güden kurumlarla karşılaştırılması ve uygulama alanının belirlenmesi gereklidir.

1. Aval ve Kefalet Sözleşmesi

Aval ve kefalet, şahsi teminat verme amacı güden çok yakın iki hukuki kurum olması sebebiyle, ortak yönlerinin ve arasındaki farkların tespiti edilmesi önemlidir. Zira bu yönlerin tespit edilmesi, kefalet sözleşmesine ilişkin hükümlerin avale kıyasen de olsa uygulanıp uygulanmayacağını belirlemede kolaylık sağlayacaktır. Nitekim bu iki kurumun birbirine benzer kurumlar olması, yöntemleri farklı olsa da her ikisinin de amaçlarının esasen alacaklıyı teminat altına almak olduğundan ileri gelmektedir. Amaç bakımından birbirine benzeyen bu kurumlar, temelde şekil, nitelik, sorumluluk ve haklar yönünden birbirinden ayrılmaktadır. O halde bu farklı yönlerin karşılaştırılarak incelenmesi ve tespit edilmesi gereklidir. Bu belirlenirken de kefalet sözleşmesinin tanımlandığı TBK m. 581 vd. dikkate alınmalıdır.

a. Şekil

TBK m. 581 uyarınca, “*Kefalet sözleşmesi, kefilin alacaklıya karşı, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşmedir.*” O halde kefalet sözleşmesi, iki taraflı bir

⁵⁵ Can: s. 95.

⁵⁶ Yüce: s. 133; Can: s. 95.

hukuki işlemdir ve sözleşmenin kurulması için iki tarafın irade beyanı gereklidir. Aval ise sözleşme olmayıp tek taraflı bir hukuki işlemdir. Aval TTK m. 701/1 uyarınca, poliçe veya alonj üzerine yapılmalıdır. Kefalet ise kefalet esas borç senedi üzerine gösterilmesi zorunlu değildir. Senet dışı kefalet verilebilirken, senet dışı aval verilmesi mümkün değildir⁵⁷. Yine kefalet sözleşmesi ise, TBK m. 583 uyarınca, kefilin sorumlu olduğu en üst miktar, kefalet tarihinin olduğu el yazısıyla yapılmalıdır. Ancak avalin geçerliliği için kanunda aval miktarının ve avalin verilme tarihinin yazılması zorunlu değildir⁵⁸. Sadece kısmi aval söz konusu olduğunda avalin miktarı yazılmalıdır.

Şekil başlığı altında incelenmesi gereken bir husus da, avalin tıpkı diğer kambiyo taahhütleri gibi şarta bağlanamayacağıdır. Aval şerhi bazı kayıt ve şartlar içeriyorsa, bu şartlar yazılmamış sayılacaktır⁵⁹.

Kefalet sözleşmesinde kefil olan kişi alacaklı ve borçlu dışında üçüncü bir kişi iken; avalde aval veren poliçe ile borç altına giren her kambiyo borçlusu veya üçüncü bir kişi olabilir⁶⁰.

b. Talilik İlkesi

Aval ile kefalet sözleşmesi arasındaki bir diğer önemli farklılık, sorumluluğun niteliği bakımındandır. Bir kefalet sözleşmesinde, kefilin sorumluluğu bakımından talilik ilkesi geçerlidir. Yani alacaklı borçludan edimi karşılayamadığı ve rehne başvurulmadığı sürece kefile başvuramaz⁶¹. Bu anlamda kefilin ikincil sorumluluğu bulunmaktadır. Keza TBK m. 585 uyarınca, “*alacaklı borçluya başvurmadıkça kefil takip edemez*” hükmünden bu ilkeye ulaşılabilmektedir.

Avalde ise kişinin sorumluluğu ikincil nitelikte olmayıp müteselsil bir sorumluluk söz konusudur. Bir başka deyişle, kambiyo hukukunda poliçe borçluları arasında talilik ilkesi geçerli olmayıp, her biri hamile karşı müteselsil borçlu konumundadır⁶². TTK m. 724/1 gereği “*bir poliçeyi*

⁵⁷ Güral: s. 446; Yüce: s. 133; Pulaşlı: s. 186.

⁵⁸ Güral: s. 447; Öztan: s.265; Demirkapı: s. 65.

⁵⁹ Ülgen/ Helvacı/Kendigelen/Kaya: s. 170.

⁶⁰ Güral: s. 455; Dündar: s. 396.

⁶¹ Aral, Fahrettin & Ayrancı, Hasan (2015): *Borçlar Hukuku, 11. Baskı, Ankara, Yetkin*, s. 468.

⁶² Aksu: s. 94; Yüce: s. 135; Ayrancı: s. 93; Can: s. 724.

düzenleyen, kabul eden, ciro eden veya o poliçeye aval verenler kişiler hamile karşı müteselsil borçlu sıfatıyla sorumludurlar.” Aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca da hamil, tüm poliçe borçlularına borçlanma sırasına bakılmaksızın başvurma hakkı bulunmaktadır. Bu anlamda poliçe sorumluları arasındaki bu müteselsil sorumluluğun dayanağını kanundan aldığı anlaşılmaktadır. Müteselsil sorumluluğa ilişkin genel hükümler ise TBK m. 162-168 arasında düzenleme bulmaktadır. TBK m. 163 düzenlemesinden de yola çıkıldığında poliçe borçluları, alacaklıya karşı poliçe bedelinin tamamından (kısmı kabul ve kısmi aval hariç) birinci derecede sorumlu olacaktır.

c. Fer’ilik İlkesi

Kefalet sözleşmesinin en belirgin özelliği, kefilin borcunun fer’i olması yani asıl borca bağımlı olmasıdır. Bir başka deyişle, kefilin borcunun doğumu, devam etmesi ve ifa mecburiyeti açısından asıl borca bağlı olmaktadır⁶³. Bu durum, TBK m. 581/1 “*kefalet sözleşmesi, mevcut ve geçerli bir borç için yapılabilir*” hükmünden de açıkça anlaşılmaktadır.

Bu noktada aval ve kefalet kurumunu birbirinden ayırt etmede işe yarayan en önemli fark, avalde ortaya çıkan borcun fer’i bir borç olmaması, maddi anlamda bağımsız ve asli bir borç doğurmasıdır. İlk olarak incelenmesi gereken husus, aval taahhüdünün geçerliliğinin, lehine aval verilen kişinin borcunun geçerliliğine bağlı olmamasıdır. Bu husus doktrinde avalin şekli anlamda fer’ i, maddi anlamda bağımsız bir taahhüt olarak anılmaktadır⁶⁴. Maddi anlamda bağımsız olması aval verenin, poliçe sebebiyle sorumlu olması ve sorumluluğunun ana borca bağlı olmamasıdır. Avalin borcunun maddi anlamda bağımsız olması, genellikle TTK m. 677 hükmü “*imzaların bağımsızlığı ilkesine*” dayandırılmaktadır⁶⁵. Gerçekten de bu hüküm uyarınca, poliçe üzerindeki imzalardan herhangi birinin sahibini bağlamaması, diğer imzaların geçerliliğini etkilemeyecektir. Fakat imzaların istiklali olan genel ilke karşısında bir de avalin borcunun bağımsızlığının temeli olan TTK m. 702/1 hükmü bulunmaktadır. Buna göre, aval veren kişi kimin için taahhüt altına girmişse aynı şeklide onun

⁶³ Aral/Ayrancı: s. 466; Özen, Burak (2014): *Kefalet Sözleşmesi, İstanbul, Vedat*, s. 46.

⁶⁴ Pulaşlı: s. 186; Öztan: s. 263; Can: s. 96; Poroy/Tekinalp: s. 207.

⁶⁵ Öztan: s. 263; Pulaşlı: s. 192.

gibi bağımsız olarak sorumlu olacaktır. Bu da lehine aval veren kişinin kambiyo taahhüdünün hükümsüz olması dışındaki durumlar için, aval verene lehine aval veren kişinin aynı şekilde sorumlu olmasını gösterir⁶⁶.

Fer'ilik ilkesinin bir sonucu olan kefilin asıl borçluya ait kişisel def'i ileri sürme olanağı ve hatta zorunluluğunun bulunması⁶⁷, aval kurumunda ise maddi anlamda bağımsızlığın sonucu olan aval verenin, lehine aval verdiği kişilerin defilerini hamile karşı ileri sürmesinin mümkün olmadığıdır. Bu durumun tek istisnası ise TTK m.702'de düzenlenen ve şekli anlamda fer'ilik olarak adlandırılan hükümdür. Bu istisnai hüküm uyarınca "*Aval veren kişinin teminat altına aldığı borç, şekle ait noksandan başka bir sebepten dolayı batıl olsa da aval verenin taahhüdü geçerlidir.*" Avalist, aval verenin şahsi def' ilerinden yararlanamayacaktır. Yani, aval veren, lehine aval verenin şahsında doğan hükümsüzlük sebepleri olan ehliyetsizlik, yetkisiz temsil, sahte imza gibi durumları hamile karşı ileri süremeyecektir. Bu durumun tek istisnası, kambiyo taahhüdünün şekle ait bir sebeple geçersiz olması durumudur. Şekle aykırılıktan kastedilen durum için kanunda açık bir örnek verilmemiştir. Senedi geçersiz kılan şekil noksanlıkları herkesi sorumluluktan kurtaracağı için⁶⁸, buradaki şekle aykırılıktan kasıt, lehine aval verilen kişiyi sorumluktan kurtaran şekil aykırılıkları olmalıdır⁶⁹. Bu halde şekle aykırılıklardan birinin poliçe üzerine attığı imzanın el yazısı dışında başka bir suretle atması olduğu söylenebilir⁷⁰.

d. Halefiyet

TBK m. 596 uyarınca, kefalet sözleşmesinde kefil, alacaklıya ifade bulunduğu ölçü ve şekilde onun haklarına halef olacaktır. Bu hükümde öngörülen kanuni halefiyet gereği, alacaklının sahip olduğu bütün haklar kefilin ödeme yapmasıyla birlikte kefile geçer. Asıl borçluya karşı kullanacağı rücu hakkına teminat niteliğinde olan rehin hakkı, hapis hakkı gibi tüm fer'i hakların sahibi kendisi olur⁷¹.

⁶⁶ Boztosun: s. 55.

⁶⁷ Aral/ Ayrancı: s.466; Güral: s. 98.

⁶⁸ Şeklen senetle olan sıkı ilişkisinden dolayı senetten anlaşılan defleri herkes gibi avalist de ileri sürebilir.

⁶⁹ Can: s. 96.

⁷⁰ Pulaşlı: s. 186; Öztan: s. 263; Yüce: s. 134; Aksu: s. 97.

⁷¹ Aral/Ayrancı: s. 500; Özen: s. 50.

Avalde ise halefiyet söz konusu olmamakla birlikte, TTK m. 702/3 uyarınca “*Aval veren kişi, poliçe bedelini ödediği takdirde, poliçeden dolayı lehine taahhüt altına girmiş olduğu kişiye ve ona, poliçe gereğince sorumlu olan kişilere karşı poliçeden doğan haklarını iktisap eder.*”. Bir başka deyişle, aval veren aval verdiği kişilere ve ona karşı sorumlu olanlara karşı aval verilen kişiden bağımsız bir rücu hakkı kazanmaktadır⁷². Burada kefil gibi alacaklının borçluya karşı olan haklarını değil; doğrudan poliçeden doğan hakları kazanmaktadır⁷³. Avalist borcu ödediği takdirde, alacaklının sahip olduğu hak sonlanır, kambiyo senedindeki silsileye katılır.

e. Sorumluluk

Kefalet sözleşmesinde, kefilin sorumluluğunun kapsamı TBK m. 589’da düzenlenmiştir. Hükümde düzenlenen sorumluluk kalemlerinin tümünden sorumlu olan kefil, herhalde kefalet sözleşmesinde yazılan azami miktardan fazlasından sorumlu olmayacaktır.

Avalde ise avalin sorumluluğunun kapsamı ile ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Avalist, aval verdiği kişiye göre başvuru borçlusu olacaktır ve başvuru hükümlerine gidilecektir.

f. TBK m. 603’ün Uygulanabilirliği

TBK m. 603 “uygulama alanı” hükmü, 6098 sayılı kanunun getirdiği yeniliklerden biridir. Hüküm, kefaletin şekline, kefil olma ehliyetine ve eşin rızasına ilişkin hükümlerinin kapsamını belirlemeye yönelik bir düzenleme getirmektedir. Hüküm uyarınca kişisel güvence verilmesine yönelik farklı ad altında yapılan sözleşmelere de kefaletle ilişkin şekil, ehliyet ve eşin rızası hükümleri uygulanacaktır. Bu kapsamda hükmün uygulama alanının avali kapsayıp kapsamayacağını doktrinde ileri sürülen görüşlerle birlikte belirlenmesi gereklidir.

i. Kefalet Sözleşmesinin Şekli ve Avale Uygulanabilmesi

TBK m. 583/1 hükmünde kefalet sözleşmesinin geçerli olması için öngörülen şekil düzenlemektedir. Buna göre “*kefalet sözleşmesi, yazılı şekilde yapılmadıkça ve kefilin sorumlu olacağı azamî miktar ile kefalet*

⁷² Can: s. 97; Pulaşlı: s. 187; Bahtiyar: s.240.

⁷³ Poroy/ Tekinalp: s. 207.

tarihi belirtilmedikçe geçerli olmaz. Kefilin, sorumlu olduğu azamî miktarı, kefalet tarihini ve müteselsil kefil olması durumunda, bu sıfatla veya bu anlama gelen herhangi bir ifadeyle yükümlülük altına girdiğini kefalet sözleşmesinde kendi el yazısıyla belirtmesi şarttır.” Bu nedenle kefalet sözleşmesinin nitelikli yazılı şekilde yapılması zorunludur⁷⁴. Bu şekil şartı kefalet için bir geçerlilik şartıdır ve o şekilde yapılmazsa sözleşme geçerli olmayacaktır. Şekil şartının nitelikli olmasının sebebi, sözleşmede kefilin sorumlu olduğu üst miktarın ve kefalet tarihinin el yazısıyla belirtilmesinin zorunlu olmasıdır.

Avale ilişkin bu şekil şartlarının uygulanıp uygulanamayacağı incelendiğinde, bu hükümlerin avale uygulanması mümkün değildir. Zira avalin şekline ilişkin TTK m. 701 hükmü, kefaletin şekline ilişkin hükümler karşısından özel hüküm teşkil etmektedir. Bir başka deyişle, avalede azami tutarın veya kefalet tarihinin yazılması gibi zorunluluklar uygulanamaz. Poliçenin ön yüzüne yalın olarak atılan bir imza bile aval verilmesi anlamına gelebilirken; kefaletle ilişkin bu nitelikli şekil şartının avale uygulanması beklenemez⁷⁵. O halde TBK m. 603 hükmünün kefaletin şekline ilişkin göndermesi, avale kıyasen dahi uygulanamayacaktır.

ii. Kefil Olma Ehliyeti ve Avale Uygulanabilmesi

TBK m. 603'ün kefil olma ehliyetine ilişkin hükümlerinin avale uygulanabilirliği incelenirken tam ehliyetli kişilerin dışında sınırlı ehliyetsiz kişilerin durumu ayrıcalık teşkil etmektedir. Zira gerçek kişilerin kefil olabilmesi için ergin, ayırtım gücüne sahip ve kısıtlanmamış olmaları gereklidir. Bunun dışında sınırlı ehliyetsiz kişiler için ise TBK m. 449 uyarınca vesayet altındaki sınırlı ehliyetsizlerin kefalet sözleşmesinin tek başına veya onlar adına yasal temsilcilerini yapmalarının yasak olduğu belirtilmektedir. Bu hüküm TBK m. 342/3 uyarınca velayet altındaki küçüklere de uygulanacaktır. Dolayısıyla kefalet sözleşmesi, TBK m. 453 uyarınca sınırlı ehliyetsize bir meslek veya sanatı yürütmesi için verilen izin hariç, sınırlı ehliyetsiz veya onun yasal temsilcisi tarafından yapılamayacaktır.

⁷⁴ *Ayranç/Aral: s. 477; Dündar: s. 358; Özen: s. 53.*

⁷⁵ *Aksu: s. 110; Dündar: s. 358; Özen: s. 53.*

Aval verme ehliyeti bakımında ise B. 1. başlığında da incelediğimiz üzere özel bir ehliyet şartı getirilmemiş olup, TTK m. 670 uyarınca genel sözleşme yapma ehliyetine ilişkin hükümlere atıf yapılmıştır. Bu anlamda, sınırlı ehliyetsizlerin kefalet sözleşmesi yapamayacağına ilişkin hükmün avale de uygulanabileceği tartışmalıdır. Bazı görüş sahiplerince avale ehliyete ilişkin özel bir düzenleme olmaması sebebiyle, genel hükümlere gidilmelidir. Genel hükümlere bakıldığında da avale kişisel teminat sonucunu doğuran sözleşme olması sebebiyle en yakın kurum olan kefalet sözleşmesinin ehliyete ilişkin hükümlerinin uygulanması TBK m. 603. maddesinin amacına da uygun düşecektir⁷⁶. Ancak aval verme ehliyetine ilişkin özel bir hüküm bulunmadığından bahisle genel sözleşme ehliyetine gidilse dahi, vesayet altındaki sınırlı ehliyetsizler için vasi, TMK m. 462/1 uyarınca bir kambiyo taahhüdü sayılan aval verme işlemini, vesayet makamı olan sulh mahkemesinden izin alarak yapabilecektir. TMK m. 342 uyarınca, bu hüküm velayet altındaki sınırlı ehliyetsizler için de uygulanacak ve veli herhangi bir makamın izni olmaksızın yapabilecektir. Bu durumda aval verme işleminin bir kambiyo taahhüdü olduğunu kabulüyle, ehliyete ilişkin TMK m. 462 ve 342 hükümleri uygulanmalıdır⁷⁷.

O halde, TBK m. 603 hükmünün kefil olma ehliyeti ile ilgili göndermesinin de avale uygulanamayacağı görüşüne katılmak gereklidir.

iii. Kefaletle Eşin Yazılı İzni ve Avale Uygulanabilmesi

TBK m. 584 uyarınca kefil kişinin evli olması durumunda, eşin izninin⁷⁸ gerektiği hüküm, TBK'nın getirdiği yeniliklerden biridir. Hükme göre, *“Eşlerden biri mahkemece verilmiş bir ayrılık kararı olmadıkça veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı doğmadıkça, ancak diğerinin yazılı rızasıyla kefil olabilir; bu rızanın sözleşmenin kurulmasından önce ya da en geç kurulması anında verilmiş olması şarttır.*

Kefalet sözleşmesinde sonradan yapılan ve kefilin sorumlu olacağı miktarın artmasına veya adi kefaletin müteselsil kefalete dönüşmesine

⁷⁶ Yüce: s. 135, Özen: s. 53.

⁷⁷ Güral: s.454; Demirkapı: Kambiyo, s. 35; Aksu: s. 110.

⁷⁸ Kirca'ya göre, rıza terimi içerisinde izin ve daha sonradan işleme verilen icazet kavramlarını da kapsadığı için ve eşin kefalet sözleşmesi yapıldıktan sonra buna icazet vermesi söz konusu olmadığından, rıza yerine izin kavramının kullanılması gerekir. Kirca, İsmail (2006): 'Türk Borçlar Kanunu Tasarısı- Kefaletle Eşin İzni', Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Ankara, s.435.

ya da kefil yararına olan güvencelerin önemli ölçüde azalmasına sebep olmayan değişiklikler için eşin rızası gerekmez.”

O halde, evli bir kişi kefalet sözleşmesi yaparken, en geç kefaletin kurulması sırasında eşinin yazılı rızasını alması gereklidir. Bu yazılı iznin ne şekilde verileceği hususunda bir düzenleme bulunmamakla birlikte; bu iznin kefaletle ilişkin aranan şekil şartını gerektirmediği, soyut bir izin beyanı yazılıp altına imza atarak verilebileceği kabul edilmektedir⁷⁹. Eşin izni olmaksızın yapılan kefalet sözleşmesi daha sonradan icazet verilmesi de mümkün olmayacağından geçersiz olacaktır⁸⁰.

TBK m. 603'ün yaptığı yollama nedeniyle, kefalette eşin izninin avale uygulanabilirliği doktrin ve yargı kararlarında sıkça tartışılan ve kesin görüş birliğine varılamamış bir husustu. O halde doktrin ve yargı kararlarında ileri sürülen bu görüşlerin değerlendirilmesi gereklidir.

Doktrinde eşin iznine ilişkin hükümlerin avale de uygulanması gerektiğini ileri sürenlere göre, kefaletle ilişkin ehliyet ve özellikle eşin rızasına ilişkin hükümler, aval verilirken de aranmalıdır. Zira aval verilmek suretiyle kefaletle ilişkin verilmiş bu özel sınırlamaların kanun aykırı bir şekilde dolanılması tehlikesi ortaya çıkacaktır. Özellikle kefil olması istenen fakat eşin iznini alamayan kimseler, bir kambiyo senedine bu düzenlemelerden kurtulmak için aval veren sıfatıyla imza atabileceklerdir. Bu sebeple, TBK m. 603'te geçen “*kişisel güvence verilmesine ilişkin başka ad altında yapılan sözleşmeler*” ifadesinin avalin sözleşme olmayıp tek taraflı bir hukuki işlem olması sebebiyle yapılan lafzi yorum sonucu kapsam dışı bırakmamak gereklidir. Hükümün amaçsal yorumundan kefaletle ilişkin sıkı şekil ve ehliyet koşullarının dolanılarak uygulanamaz hale gelmesini önlemeli ve tüm teminat niteliğindeki sözleşme ve işlemlere uygulamak amaçlandığı çıkarılmalı ve aval de bu kapsam da değerlendirilmelidir⁸¹.

Kefaletinehliyetve eşin iznine ilişkin hükümlerinin avale uygulanamayacağı yönünde görüş ileri sürenler ise, avalin teminat fonksiyonunun yanında iktisadi fonksiyonunun da olması sebebiyle, TBK m. 603'ün özellikle eşin

⁷⁹ Özen: s.193; Kırca: s. 444; Dündar: s. 448.

⁸⁰ Kırca: s.448; Demir, Şamil (2013): ‘Kefalet Sözleşmesinin Uygulama Alanı’, TBB Dergisi, S:108, s.96.

⁸¹ Kırca: s. 448; Yüce: s. 138; Özen: s. 53; Can: s. 98; Demir: s. 116; Şeker, Muzaffer: “Kefaletle ve Avalde Eşin Rızası”, İstanbul 2017, s.78; Barlas, Nami: Yeni Türk Borçlar Kanunu'nun Kefaletle İlişkin Düzenlemeleri”, İzmir Barosu Dergisi, Nisan 2011, S.2, s.28; Altop, s.291.

iznine ilişkin hükmün avale uygulaması mümkün değildir. Zira bu, iktisadi fonksiyon olarak ticari işler hız ve sürat gerektirdiği ve kambiyo senetlerinin kıymetli evrak olmasının en önemli özelliği de tedavül kabiliyetinin en hızlı gerçekleştiği senetler olduğunu açıklamaktadır. Bu nedenle kefaletle ilişkin bu şartların avalde de aranması, avalin tedavül yeteneğinin azalmasına sebep olacaktır⁸². Ayrıca avalde eşin rızasının aranması, TBK m. 584'te düzenlenen ailenin ekonomik varlığının korunması amacına hizmet etmekten ziyade, aveli şahsi teminat olarak tercih etmenin önünü kapatacak ve gizli aval niteliğindeki ciro işlemlerinin önünü açacaktır⁸³. Bunun dışında izin şartı aransa dahi, avale ilişkin eşin izninin poliçe üzerine veya alonj⁸⁴ üzerine yazılmasında ciddi problemler de ortaya çıkacaktır. Zira poliçenin ön yüzüne atılan muhatap ve düzenleyen dışında atılan her imza aval; arkasına atılan her imza ise ciro silsilesi içindeyse beyaz ciro olarak kabul edilmektedir. Yani bu durumda eşin imzası, poliçede bir başvuru borçlusu olmasına yol açmaktadır⁸⁵. Tüm bu hususlar olmasa da, kefalet ve aval arasında sayılan farklar sebebiyle kefaletin hükümleri bütünüyle avale uygulanması engeldir⁸⁶.

Doktrinde ileri sürülen görüşler bu yönde olmakla birlikte, yargı kararlarında da özellikle eşin iznine ilişkin kefalet hükümlerinin avale uygulanması konusunda daireler arasında dahi görüş birliği bulunmamaktadır. Genel olarak Yargıtay 12 ve 19. Hukuk Daireleri⁸⁷, avalde eşin iznin

⁸² Aksu: s. 109; Güral: s. 437.

⁸³ Can, Mehmet Çelebi (2017): 'Türk Borçlar Kanunu'nun 603. Maddesinin Kıymetli Evrak Hukukunda Uygulanabilirliği - Avalde Eşin Rızası Aranmalı mı?', Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, S: 3, C: 2, s. 39.

⁸⁴ Demir: s. 117.

⁸⁵ Aksu: s. 110.

⁸⁶ Adıgüzel, s.45.

⁸⁷ "...Bono üzerine kefil ibaresi konya dahi bu, aval olarak nitelendirilir ve aval veren, bononun diğer borçlusu ile birlikte müteselsilen sorumlu olur. TTK'nın 636. maddesi hükmü gereğince kambiyo senetlerinde müteselsil borçluluk esası olduğundan, bu tür senetlerde imzası olan herkes, hamile karşı müteselsilen sorumludur. Bu açıklamalar doğrultusunda TTK'da özel hükümler olması nedeniyle kambiyo senetlerinde TBK'nın 584 ve 603. maddeleri uygulanmaz" Ayrıntılı karar için bkz.: Y.12. HD, T. 04.11.2013 ve E. 2013/24500, K. 2013/34705. "6102 sayılı TTK'nın 702. maddesi hükmüne göre avalist kimin için taahhüt altına girmiş ise tıpkı onun gibi sorumludur. TTK'da taahhüt altına girmek için eşin rızası koşulu düzenlenmemiştir. Kıymetli evraklar 6102 sayılı TTK'nın 3. maddesine göre ticari iş sayıldıklarından TTK hükümleri karşısında genel hüküm sayılan TBK m.584'ün somut olayda uygulama yeri yoktur." Ayrıntılı karar için bkz.Y.12. HD ve T. 28.11.2013, E. 2013/27594, K. 2013/37762. Benzer yönde kararlar için bkz. Y.19.HD T. 09.02.2015, E. 2014/12410, K. 2015/1564 (Uyap Bilgi Bank)

"Aval de poliçe ile sorumluluk altına girmiş kişi lehine, şahsi teminat sağlamak amacı taşıyan bir müessese olup kişisel güvence verilmesinin kıymetli evrak hukukundaki görünümüdür. Şahsi teminat sağlayan akitlere ve özellikle de kefaletle benzetmesi yönünden avale "poliçe kefaleti" ismi de verilmektedir bu nedenle kefaletle eşin rızasına ilişkin hükümlerin TBK m. 603 uyarınca avalde de uygulanması gerekmekte olup doktrinde baskın

aranmayacağı yönünde kararlar verirken, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi ise aksi görüşte kararlar vermiştir⁸⁸. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ise vermiş olduğu bir kararıyla aval ve kefaleti ayrıntılı bir şekilde ele alarak, TBK m. 603 hükmünün aval uygulanamayacağı yönünde gerekçeler öne sürerek önemli sonuçlara ulaşmıştır. Nihayetinde, doktrinde ve yargı kararları arasında görüş farklılıklarına sebep olan bu hususa, Yargıtay 20.04.2018 tarihli İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurul Kararı ile son noktayı koymuştur. Bu anlamda, karar doğrultusunda değerlendirme yapıldığında; verilen kararın gerekçesinde tek tek belirtilen sebepler üzerinde durmak gereklidir.

İBGK, Yargıtay 16. HD ve HGK kararlarında da belirtilen gerekçelerden yola çıkarak bir değerlendirmede bulunmuştur. Türk Borçlar Kanunu'nun 'Uygulama alanı' başlıklı 603. maddesinde yer alan "*Kefaletin şekline, kefil olma ehliyetine ve eşin rızasına ilişkin hükümler, gerçek kişilerce,*

görüŖü de bu doğrultudadır" Ayrıntılı karar için bkz. Y. 11. HD., T. 25.04.2014, E. 2014/1231, K. 2014/7837 (Uyap Bilgi Bank)

⁸⁸ "...avalin ticari senetlere özgü bir kambyo taahhüdü olduğu; bononun üzerine kefil yazmasının taahhüdü kefalete dönüŖtürmeyip, aval hükmünde olduğu; aval ile senedin ödeneceğine dair sağlanan teminatın amacının kambyo senetlerine tedavül kolaylığı sağlamak olduğu; kambyo senedi dıŖında verilen bir teminatın aval olarak nitelendirilemeyeceği, zira senedi ciro yoluyla devralacak kimsenin bunu görmesi gerektiği; hem kefaletim hem de avalın birer kiŖisel teminat olduğu; avale iliŖkin TTK hükümlerinin münhasıran kambyo hukuku içinde bütünlük teŖkil ettiği, özel nitelikteki avale iliŖkin olarak genel nitelikli kefalet hükümlerine gidilmesinin yasal olarak mümkün olmadığı; avalin özel niteliğinin kambyo senetlerine duyulan güven ve tedavül kabiliyeti ile ilgili olduğu; TBK m. 603 lafzında ve gerekçesinde avalin bu kapsamda olmadığında tereddüt olmadığı, avalin bir sözleşme değil kambyo taahhüdü olarak verildiği, bu sahada kaçınılacak baŖka bir taahhüt türü bulunmadığı, kefil lehine olan hükümlerden kurtulmak için aval verildiğinin ileri sürülemeyeceği; kambyo senedi devredildikten sonra mücerretlik ilkesinin ortaya çıktığı, soyutluğun hamili güçlendirdiği ve böylece kıymetli evraka güvenin arttığı; kıymetli evrakın soyutluğunun sonuç doğurabilmesi içerdiği hak ve sorumluluğun senet dıŖında baŖka bir yere baŖvurmaya gerek olmaksızın herkes tarafından anlaşılabilmesi ile mümkün olduğu, sırf bu durumun bile avalin eŖ rızası ile ilgili kefalet hükümlerine tâbi kılınmasını imkansız hale getirdiği, zira tedavül kabiliyeti nedeniyle bir kambyo senedinde avalistin evli olup olmadığının ve eŖin rızasının bulunup bulunmadığının araŖtırılmasının kefalet sözleşmesinin aksine zor olduğu, bunun hamile kambyo senetleri hukukuna tamamen yabancı bir yük getireceği, tereddüt yaratmaksızın bunu bilmenin sonraki cirantalar bakımından mümkün olmadığı .." Ayrıntılı karar için bkz. YHGK T. 24.05.2017 ve E. 2017/12-1135, K. 2017/1012 <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>. "Bu noktada önemle vurgulamak gerekir ki, avalde eŖ rızasının aranması kambyo senetlerinin tedavül kabiliyeti ile örtüŖmemektedir. Tek bir senedin tedavül etmesi ile avalistin evli olup olmadığına, evli ise eŖinin avale rıza gösterdiğine iliŖkin diğer kayıt ve belgelerin eklenmesi ile kambyo senedinin hacmen çok büyüyeceği tartıŖmasızdır. Nitekim 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun eŖin rızası ile ilgili getirdiği 584. maddesi hükmü, Kanun'un yürürlüğe girdiği 01/07/2012 tarihinden itibaren iŖ hayatını yavaŖlattıđı yönünde ağır eleŖtirilere maruz kalması nedeniyle ticari hayatın doğal akıŖını kolaylaŖtırma gerekçesiyle 28/03/2013 tarihinde 6455 sayılı Kanun'un 77. maddesiyle TBK'nın 584'üncü maddesine kefalette eŖ rızasının aranmayacağı ve ağırlıkla ticari hayatı ilgilendiren hâller bir istisna hükmü olarak üçüncü fıkraya eklenmiŖtir. Kanun koyucunun bu istisnalar arasında avali de göstermemesi, aslında en baŖından beri avalde eŖ rızasının aranmadığına iŖaret etmesi bakımından önemlidir." Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurul Kararı, T.20.04.2018, E.2017/4, K.2018/5. R.G. S. 30567 ve T.16.10.2018.

kişisel güvence verilmesine ilişkin olarak başka ad altında yapılan diğer sözleşmelere de uygulanır.” hükmü uyarınca avalin de kişisel güvence verilmesine ilişkin bir sözleşme olup olmadığı yönünden incelemede bulunmuş ve aval kurumunun kişisel bir güvence verse de bir sözleşme olarak nitelendirilmeyeceğini belirtmiştir. Gerçekten de aval kurumu bir kambiyo taahhüdü olup, sebepten soyut bir taahhüttür. Bununla birlikte, ticari hayatta sürat ve kolaylık gerekli olduğundan avalistin evli olup olmadığı ve eşinin rızasının bulunup bulunmadığı hususlarının araştırılması zorunluluğu, hamile kambiyo senetleri hukukuna tamamen yabancı olan bir külfet getirecektir.

Oy çokluğu ile kabul edilen bu karara muhalefet eden karşı oy yazısında ise; avalin kefalet sözleşmesinden farklı olduğu ve bir sözleşme olarak nitelendirilmeyeceğini kabul edilse de; kefalete karşı aileyi koruyucu hükümler arasında sayılan ve TBK m. 603'te belirtilen ve eşin rızasına ilişkin hüküm, kefalete karşı eşin rızasını alma şartını dolanmak amacıyla yapılabilecek diğer sözleşmeler yönünden de bu dolanmanın önüne geçmek ve aileyi, aileyle alakası olmayan üçüncü kişilerin borçlarının olumsuz etkilerinden korumak amacıyla avale de uygulanmalıdır. Bu düşünceyi destekleyen bir argüman olarak da kanun koyucunun TBK m. 584/3'te belirttiği eşin rızasının aranmayacağı istisnai hükümler arasında saymaması ileri sürülmüştür. Ancak TBK m. 584/3 ile kefalet verilebilmesi için eşin rızasının aranmasına getirilen istisna ticaret hayatı bakımından büyük bir kolaylık sağlamış olsa da; eş rızası aranmasına ilişkin hükmün istisna dışında kalan haller bakımından avale uygulanabileceğine dair bir gerekçe teşkil etmemelidir⁸⁹. Zira TBK m. 603'ün kapsamı bakımından yapılacak olan açıklamaların yanı sıra, bir kambiyo taahhüdü olan avalde eş rızası aranması kambiyo senetlerinin yapısına uymamaktadır. Özellikle eşin rızasının ayrı bir belge ile verilebilecek olması, kıymetli evrakta senedin kendi kendine yetme özelliğini ortadan kaldırmaktadır. Bunun yanı sıra tarafların kefalete ilişkin şekil şartlardan kaçınmak için her durumda aval kurumuna başvurması kaçınılmaz bir fiil olmayabilir. Zira avalden önce kişisel teminat sağlayan diğer sözleşmeler öncelikli sözleşmeler bulunmaktadır. Şöyle ki taraflar yine de avalle kefalet

⁸⁹ Sezgin Huysal, Ayşegül: “TBK m. 603'ün Avale Uygulanabilirliği”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4 (2), Güz 2017.

sözleşmesi hükümlerini dolanmayı amaçlarsa, TMK m. 2 dürüstlük kuralı yeterli olacak ve bu dolanmanın önüne geçilebilecektir.

2. Aval ve Garanti Sözleşmesi

Aval ile benzer yönleri olması sebebiyle incelenmesi gereken bir diğer sözleşme türü garanti sözleşmesidir. Garanti sözleşmesi kanunda özel olarak düzenlenmeyip doktrin tarafından geliştirilen bir sözleşmedir⁹⁰. Doktrinde yapılan tanıma göre, garanti sözleşmesi, garanti verenin ve garanti alanın karşı karşıya kaldığı bir ekonomik rizikoyu bağımsız olarak sorumlu olacak şekilde üzerine almayı taahhüt ettiği sözleşmedir⁹¹. O halde garanti sözleşmesi de kişisel teminat vermeyi amaçlayan bir sözleşmedir. Garanti sözleşmesi de aval gibi maddi anlamda bağımsız bir sözleşmedir. Bir başka deyişle, garanti sözleşmesi de temel ilişkideki borçtan bağımsızdır, borç ilişkisi sona erse bile garanti verenin sorumluluğu devam eder. Bu bakımdan garanti sözleşmesi avale yaklaşırsa da, avalin özellikli bir kambiyo taahhüdü olması ve kambiyo senetlerine özgü bir teminat işlevi olması, onu garanti sözleşmesinden ayırmaktadır.

Garanti sözleşmesi, garanti verenle garanti alan arasında gerçekleşen bir sözleşme olmakla birlikte, aval tek taraflı bir hukuki işlemdir.

Aval yalnızca kambiyo senetlerinden doğan bir borcu temin altına alırken; garanti sözleşmesi kambiyo senetlerini de kapsar şekilde her türlü borç için verilebilmektedir⁹².

Teminat amaçlı verilen garanti sözleşmesi, kişisel güvence verilmesine ilişkin bir sözleşme olması sebebiyle TBK m. 603 gereği kefalet sözleşmesinin şekli, ehliyet ve eşin iznine ilişkin hükümleri garanti sözleşmesi için de geçerli olacaktır. Buna karşılık aval verme ehliyeti ve şekli kefalet sözleşmesi hükümlerine göre farklılık arz etmektedir.

Aval veren ile lehine aval veren kişi kambiyo taahhüdünün ödenmesi bakımından müteselsil sorumlu iken; garanti sözleşmesinde asıl borçlu

⁹⁰ Koşer: s. 112; Dündar:34.

⁹¹ Koşer: s. 120; Dündar: s. 399.

⁹² Koşer: s. 112; Dündar: 34.

ile garanti veren arasında müteselsil borçluluk bulunmamaktadır. Zira asıl borçlu ve garanti verenin borçları birbirinden farklı niteliktedir.

III. AVAL VERENİN SORUMLULUĞU VE HAKLARI

Aval verenin aval verme sonunda hakkında ortaya çıkan hukuki durum TTK m. 702’de düzenlenmiştir. Üç fıkradan oluşan maddenin ilk iki fıkrası aval verenin sorumluluğunu düzenlerken, son fıkra aval verenin ödeme yapması halinde haklarından bahsetmektedir.

A. Aval Veren Sorumluluğu

Aval verenin sorumluluğu, muhatap, düzenleyen ve diğer tüm imza sahiplerinin sorumluluğunda olduğu gibi kambiyo senedinden doğmaktadır. Ancak burada avalin sorumluluğunun oluşumun sağlayan işlem, avalin tek taraflı hukuki işlemidir. Avalin hukuki niteliği hakkında sözleşme olduğuna dair öne sürülen fikirler olsa da bu fikirler aval verenin sorumluluğunu belirlemeyecektir. Zira aval verenin sorumluluğu kanun çerçevesinde belirlenmekte ve şekillenmektedir⁹³. Sözleşme olarak düşünülse de kanunun belirlediği bir çerçeve olduğu için sorumluluk kısıtlanmaz veya genişletilemez⁹⁴.

Aval verenin sorumluluğunun niteliği bakımından senet bedelinin ödenmesi için yerine getirilmesi gereken prosedür ve sorumlu olanlara başvuru sırasına göre senedin asıl borçlusu mu başvuru borçlusu mu olduğu tartışmalı bir husustur. Asıl borçlu, senet bedelinin ödenmesi için öncelikle ibraz edilmesi gereken ve ödenmemesi halinde ise protesto, ihbar gibi bir şekli koşula bağlı olmaksızın TTK m. 749 ve 778’de öngörülen zamanaşımı süreleri içinde dava ve kambiyo senetlerine özgü yollarla takip edilebilen kişilerdir⁹⁵. Başvuru borçluları ise, senette asıl borçlular dışında imzası olan ve asıl borçlulardan sonra kendilerine başvurulabilen kişilerdir. O halde bu kişiler bonoda düzenleyen ve poliçede kabul eden muhataptır. Doktrin⁹⁶ ve yargı kararlarında⁹⁷ baskın şekilde kabul edilen görüş, bir senedin asıl

⁹³ Adıgüzel: s. 36; Demirkapı: Kambiyo, s. 153.

⁹⁴ Bu durumun tek istisnası aval verenin kısmi aval vererek sorumluluğunu şekillendirmesidir. Adıgüzel, s. 36.

⁹⁵ Ülgen/ Helvacı/Kendigelen/Kaya: s. 198.

⁹⁶ Ülgen/ Helvacı/Kendigelen/Kaya: s. 198; Öztan: s. 263.

⁹⁷ “Bono alacaklısının (hamilin), keşideciye, onun lehine aval verene ve yetkisiz temsilciye karşı ihtiyati haciz isteyebilmesi için bononun vadesinin gelmesi yeterlidir; bu konuda ayrıca ödememe protestosunun varlığına gerek yoktur. Ancak; bononun cirantalarına ve cirantalarla ilgili sorumlulara karşı ihtiyati haciz istenebilmesi

borçlular lehine aval veren kişiler de senette asıl borçlu konumundadırlar. Bu kişiler dışındaki başvuru borçluları lehine aval verenler de başvuru borçlusunu olacaktır.

Asıl borçlu ve başvuru borçlusunu ayırımı senet bedelini talep ederken izlenmesi gereken prosedür bakımından da önem taşımaktadır. Zira aval verenin muhatap ve bonoda düzenleyen lehine aval verdiği durumda asıl borçlu olarak kabul edersek, ona da protesto çekilmeksizin zamanaşımı süresi içinde başvurulabilecektir. Bir başka deyişle, senet vadesinde borçluya ibraz edilmeli ve ödenmediği zaman ödememe protestosu çekilmelidir. Bu yapılmadığı durumda asıl borçlu konumunda olanlara ve bunların temsilcilerine veya bunlar lehine aval verenler haricindeki sorumlulara karşı başvurma hakkı düşer⁹⁸. Doktrinde baskın olan bu görüşün temel sebebi olarak da TTK m. 702/1 hükmünde “*Aval veren, kimin için taahhüt altına girdiyse tıpkı onun gibi sorumludur*” düzenlemesi görülmektedir⁹⁹. Buna göre aval veren lehine aval verenin konumuna göre asıl borçlu veya başvuru borçlusunu olacaktır. Fakat aval verenin lehine aval verdiği kişiyi konumuna göre senet borçlusunu olacağına ilişkin görüşe sadece TTK m. 700/1 hükmünde ulaşmak, birçok problemi beraberinde getirmektedir. Zira her şeyden önce çekte muhatapın kabul yasağı bulunduğundan asıl borçlu bulunmamaktadır. Dolayısıyla aval verenin çekte TTK m. 794 uyarınca muhatap lehine aval verilmediğinden aval verenin asıl borçlu olması mümkün değildir. Bunun dışında asıl borçlu senet bedelini ödendiğinde kambiyo senedinden doğan borç sona ermektedir; fakat aval veren senet borcunu ödendiğinde kambiyo senedinden doğan borç sona ermemekte aksine TTK m. 702/3 uyarınca senetten doğan hakları iktisap etmektedir. O halde aval verenin borçlu konumu değerlendirilirken TTK m. 702/3 hükmü de göz önünde bulundurulmalıdır¹⁰⁰.

TTK'nın birçok hükmü aval verenin asıl borçlu olmasına engeldir.

için ödememe protestosunun çekilmiş olması gereklidir.” Ayrıntılı karar için bkz. Y. 11. HD T. 19.09.2006 ve E. 2006/8036, K. 2006/8940. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>

⁹⁸ “...ödememe protestosunun çekilmemesi müracaat borçlularına karşı olan talep hakkının ileri sürülmesine engel olup, alacaklının, bonoyu tanzim edene (keşideciye), onun lehine aval verene ve bunların yetkisiz temsilcilerine karşı ihtiyati haciz isteyebilmesi için bononun vadesinin gelmesi gerekli ve yeterlidir. Bundan başka yetkili hamilin ödememe protestosu çekmiş olmasına ve bu protestoyu bono ile birlikte ihtiyati haciz talebine eklemesine gerek yoktur” Ayrıntılı karar için Y. 11. HD T. 11.01.2010 ve E. 2009/14222, K. 2010/163. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>

⁹⁹ Adıgüzel: s. 36; Aksu: s. 127.

¹⁰⁰ Aksu: s. 125.

Bunlardan biri ibrazın yapılacağı kişiyle ilgili hükmüdür. TTK m. 708’de ibrazın kime yapılacağı açıkça belirtilmese de ibrazın asıl borçlulara yapılması gereklidir. Aval veren asıl borçlu olsaydı ona da ibrazın yapılması mümkün olurdu. Aval veren muhatap lehine aval verse de ona ibraz edilmesi mümkün değildir¹⁰¹. Bu nedenlerle, aval verenin kimin lehine aval verdiği fark etmeksizin, başvuru borçlusunu olarak kabul edilmesi kanımızca da daha uygun gözükmektedir.

Aval verenin bir başvuru borçlusunu olması sebebiyle hamilin ona başvurması için başvurma hakkının doğmuş olması gereklidir. Bu hakkın kullanılabilmesi için de bir takım maddi ve şekli şartlara uyulması gereklidir. Maddi şart olarak adlandırılan ve hamilin başvurma hakkını kazanabilmesi için gerçekleşmesi gereken durumlar, ya vadesinde ödeme için ibraz edilen senedin ödenmemesi ya da muhatapın kabulden kaçınmış olması halleridir¹⁰². Bu şartların yanında hamilin başvuru hakkını kullanabilmesi için, ödenmeme veya kabul edilmeme durumunun tespit ettirilmesi gerekir. Bu tespit ise kambiyo senedinin protesto ettirilmesi ile mümkündür. Çekte de protesto imkânı olmasına rağmen, muhatap bankaca çekin karşılığının olmadığını tespiti de aynı sonucu doğurmaktadır (TTK m. 808).

1. Aval Verenin Savunma İmkânları

Aval veren, TTK m. 724 gereği hamile karşı diğer senet borçlularıyla birlikte sorumlu olmakta ve diğer sorumlular gibi aval verenin de hamile karşı ileri sürebileceği def’iler bulunmaktadır. Bu def’iler ise kendi içinde üç gruba ayrılarak incelenecektir.

a. Aval Verenin Taahhüdünün Lehine Aval Verilenin Taahhüdü ile Bağının Etkili Olmadığı Def’iler

Aval her şeyden önce bir kambiyo taahhüdü niteliğinde olduğundan, kambiyo senetlerinde geçerli olan ve diğer senet borçluları tarafından ileri sürülebilen aşağıda açıklanacak olan def’iler aval veren tarafından da senedin hamiline karşı ileri sürülebilecektir.

¹⁰¹ Ülgen/ Helvacı/Kendigelen/Kaya: s. 177; Aksu: s. 126; Demirkapı: s. 155.

¹⁰² Öztan: s. 150; Poroy/Tekinalp: s. 230.

i. Senet Metninden Anlaşılan Def'iler

Senet metninden anlaşılan def'iler, senedin ön arka ve eklerinin incelenmesiyle tespit edilebilen ve kendilerine başvuran herkese karşı herkes tarafından ileri sürülebilen def'ilerdir¹⁰³. Dolayısıyla aval veren de kendisine başvuran hamile karşı bu def'ileri ileri sürebilir.

Senet metninden anlaşılan def'iler, TTK m. 671, 776 ve 780 uyarınca poliçe, bono ve çekin taşınması gereken unsurların yokluğunda oluşan şekil şartlarına aykırılık, ciro zincirinin kopukluğu, TTK'da senede konulabileceği öngörülen kayıtlar¹⁰⁴, hamilin poliçeden doğan talebinin zamanaşımına uğraması ve başvuru hakkının düşmesine sebep olan protestonun çekilmemiş olması senet metninden anlaşılabilen def'ilerdir ve herkes karşı ileri sürülebilirler¹⁰⁵.

ii. Aval Verene Ait Hükümsüzlük Def'ileri

Hükümsüzlük def'ilerinde senet geçersiz olmamakla birlikte senetteki beyanda geçersizlik bulunmaktadır. Senette borçlu gözükken kişi bir sebeple imzasının kendisini bağlamadığını beyan etmektedir¹⁰⁶.

Aval veren kambiyo senediyle borçlanmaya ehil değilse ehliyetsizliği, yetkisiz şekilde temsil edildiyse yetkisiz temsili, imzanın kendisine ait olmadığına dair sahte imzayı, iradesinin hile ve korkutma ile sakatlanması halinde irade sakatlığını¹⁰⁷ kendisine başvuran herkese karşı ileri sürebilir¹⁰⁸.

iii. Aval Verenin Hamile Karşı Sahip Olduğu Şahsi Def'iler

Şahsi def'iler, senet alacaklısı ile borçlusu arasında doğrudan doğruya bulunan ilişkiden kaynaklanan def'ilerdir. TTK m. 825/1 uyarınca aval veren de senedin alacaklısına karşı şahsen sahip olduğu def'ileri sürebilir. Şahsi def'iler, hamil ile aval veren arasında kambiyo taahhüdüne esas teşkil

¹⁰³ Arslan, İbrahim (2008): 'Kambiyo Senetlerinde Geçersizlik Def'ileri', Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, S :1, C :16, s. 18. Boztosun: s. 58; Demirkapı: Kambiyo, s. 184.

¹⁰⁴ Cirantanın kabul etmemeden ve ödememeden sorumlu olmama kaydı, düzenleyenin kabul etmemeden sorumlu tutulmama kaydı gibi kayıtlar TTK'da izin verilen kayıtlardandır. Boztosun, s. 59; Demirkapı: Kambiyo, s.155.

¹⁰⁵ Boztosun: s. 59; Demirkapı: Kambiyo, s. 185.

¹⁰⁶ Yılmaz: s.196; Boztosun: s. 146.

¹⁰⁷ Aval verenin kambiyo taahhüdünde bulunurken hata durumu oluşması, iyiniyetli hamillere karşı ileri sürülemeyen ve hükümsüzlük def'i oluşturmayan bir haldir.

¹⁰⁸ Boztosun: s. 61; Demirkapı: Kambiyo, s. 187; Arslan: s. 20. Demirkapı: s. 187; Boztosun: s. 60.

eden temel ilişkiden, temel ilişki dışında doğan herhangi bir ilişkiden ve aval veren ile hamil arasındaki kambiyo ilişkisi ile ilgili özel anlaşmalardan doğan def'iler olarak üç grupta incelenir¹⁰⁹.

Temel ilişkinin hukuka veya ahlaka aykırı olması, imkânsız olması, temel ilişkiye yönelik irade beyanında hata olması, temel ilişkinin zamanaşımına uğraması, kumar veya bahis borcunu ödemek amacıyla denet düzenlendiği def'i aval verenin temel ilişkisinden kaynaklanan def'iler olup hamile karşı ileri sürülebilir¹¹⁰. Temel ilişki dışında herhangi bir ilişkiden doğan def'i için ise takas def'i olduğu belirtilmektedir. Bunun dışında aval veren ve hamil arasında olan özel anlaşmalardan doğan def'iler için kambiyo senedinin vadesine, ödeme şekline, ödeme miktarının değiştirilmesi ve benzer hususlara ilişkin yaptığı özel anlaşmalardan doğan def'iler örnek verilmektedir.

iv. Aval Verenin Düzenleyene veya Önceki Hamillerden Birine Karşı Sahip Olduğu Def'iler

Aval veren TTK m. 825/2 uyarınca, kural olarak senedi düzenleyen ve önceki hamillerden birine karşı sahip olduğu şahsi def'ileri kendisinden ödeme talep eden hamile karşı ileri süremez. Ancak aynı hükmün istisnası, aval verenin kendisine başvuran hamilin bilerek borçlu zararına hareket etmiş olduğunu ispat etmesidir. Bilerek borçlunun zararına hareketten kasıt, senedi devralan hamilin senedi devredene ileri sürülebilecek def'ileri bilmesi ve bunların ileri sürülmesinin engellemek amacıyla senedi devralmasıdır¹¹¹.

B. Lehine Aval Verilenin Şahsında Gerçekleşen Hükümsüzlük Def'ileri

Lehine aval verilen kişi, kambiyo taahhüdünde bulunarak sorumluluk altına giren senet borçlularından olduğundan şahsında gerçekleşen hükümsüzlük def'ilerine yani imzasının kendisini bağlamadığını kendisine gerçekleşen herkese karşı ileri sürebilir. Bu noktada önemli olan lehine aval verilen kişinin sahte imza, yetkisiz temsil, ehliyetsizlik gibi hükümsüzlük

¹⁰⁹ Aksu: s. 153; Yılmaz: s.223.

¹¹⁰ Boztosun: s.62; Y. 12. HD. T. 24.05.1976 ve E. 1976/3932, K. 1976/6589.<http://www.kazanci.com>

¹¹¹ Boztosun: s.62; Y. 12. HD. T. 24.05.1976 ve E. 1976/3932, K. 1976/6589.<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>.

def'ilerinin aval veren kişinin sorumluluğunu etkileyip etkilemeyeceğidir. Bu soruya cevap TTK m. 702/2 hükmünde bulunmaktadır. Hüküm uyarınca “*Aval veren kişinin teminat altına aldığı borç, şekle ait noksandan başka bir sebepten dolayı batıl olsa da aval verenin taahhüdü geçerlidir.*”

O halde hükümden aval verenin sorumluluğunun lehine aval verilenin sorumluluğundan maddi anlamda bağımsızlık teşkil etmesi ve lehine aval verilenin kambiyo taahhüdünden doğan borcunun batıl olsa da aval verenin taahhüdünü etkilememesi sonucu çıkmaktadır. Bu durumun tek istisnası ise aval verenin temin ettiği borcun şekle ait bir sebepten dolayı geçersiz olması durumudur¹¹². Kambiyo taahhüdüne ilişkin şekil şartı, TTK m. 756 uyarınca imzanın el ile atılmasıdır. Eğer imza el ile atılmak yerine başka herhangi bir mekanik araç veya şekilde atılan imzalar kambiyo taahhüdünü şeklen geçersiz kılacaktır. Bu anlamda hükmün uygulama alanı değerlendirildiğinde; senedin düzenleyenin el ile imza atmamış durumu olmasında lehine aval veren kişi bu durumu zorunlu şekil şartına aykırılık sebebiyle senet metninden anlaşılan def'i olarak herkes gibi ileri sürebilir¹¹³. Cirantalardan biri el imzası dışında başka bir şekilde imza atmışsa bu durumda ciro zincirinde kopukluğu neden olduğundan senet metninden anlaşılan bir def'i ortaya çıkar ve herkes gibi aval verene de bu def'i iyi ileri sürebilir. O halde tek uygulama alanı lehine aval verilenin imzasının el ile atılmadığı durumu ortaya çıktığında söz konusu olabilir. Ancak lehine aval verenin de imzası geçerli olmadığından, o kişi açısından geçerli bir kambiyo taahhüdü doğmadığından kanımca da aval veren kurucu eksiklik dolayısıyla avalin oluşmadığını öncelikle olarak ileri sürmesi gerekecektir¹¹⁴.

C. Aval Veren Taahhüdünün Lehine Aval Verilenin Taahhüdü ile Bağının Etkili Olduğu Def'iler

a. Lehine Aval Verilen Kişinin Hamile Karşı Sahip Olduğu Şahsi Def'iler

Lehine aval verilen kişinin hamile karşı sahip olduğu hükümsüzlük def'ilerinin aval verenin sorumluluğunu nasıl etkilediği ve onun tarafından ileri sürülüp sürülemeyeceği TTK m. 702/2 hükmünde düzenlenirken; bu

¹¹² Poroy/Tekinalp: s.211; Öztan: s. 265.

¹¹³ Boztosun: s. 63; Demirkapı: Kambiyo, s.189.

¹¹⁴ Aksu: s. 157; Boztosun: s. 63.

kişinin hamile karşı sahip olduğu kişisel def'ilerin aval veren tarafından ileri sürülüp sürülemeyeceği düzenlenmemiştir. Bu nedenle doktrinde bu konuda kesin bir görüş birliği bulunmamaktadır¹¹⁵. Fakat doktrinde kabul edilmiş baskın görüş, avalin kefaletten farklı olarak fer'i olmayıp bağımsız bir borç olması sebebiyle, bu kişisel def'ilerin aval veren tarafından ileri sürülememesidir¹¹⁶. Bu düşüncelerin yanında ayrıca, *Öztañ ve Pulaşlı*'ya göre lehine aval verenle hamil arasında kambiyo ilişkisine ait olup erteleme, ödeme, ibra, takas gibi durumların da aval verenin temin ettiği rizikoyu ortadan kaldırdığı sebebiyle aval veren tarafından da ileri sürülmesi gerekir, aksi halde aval kurumunun varlık sebebiyle çelişki oluşturur¹¹⁷.

Azınlık görüş sahibi olan *Boztosun* ve *Aksu*'ya göre TTK m.702/2 hükmündeki hükümsüzlük def'ilerinin aval veren tarafından ileri sürülememesi düzenlemesi, kişisel def'ilerin de ileri sürülememesine dayanak oluşturmamalıdır. Zira kişisel def'ilerin bu konudaki akıbeti ile ilgili diğer kambiyo taahhütlerine göre uygulanan durum kabul edildiğinde, aval kurumunun hiçbir ayrıcalığı kalmayacaktır. Gerçekten de avalin kurucu unsurlarından ve lehine aval verenin borcunu temin etme özelliği bulunduğundan, onun tamamen bağımsız bir borç olarak düşünmemek ve aval verenle lehine aval arasındaki bağın varlığını göz önünde bulundurmak gereklidir. Bu durumda da aval veren bu kişisel def'i ileri sadece senet alacaklılarına karşı ileri sürebilir, diğer senet alacaklılarına karşı sorumluluğu devam eder¹¹⁸.

b. Lehine Aval Verilen Kişinin Düzenleyen ve Önceki Hamillere Karşı Sahip Olduğu Şahsi Def'iler

TTK m. 825 gereği senet borçlusunu, düzenleyen veya önceki hamillerden birine karşı sahip olduğu kişisel def'ileri başvuran hamile karşı ileri süremez. Bu durumun tek istisnası ise hamilin bile bile senet borçlusunun zararına hareket etmesidir. Şöyle ki, lehine aval verilen borçlu için böyle bir durum oluştuğunda; o kişiye aval veren de lehine aval verilen kişinin düzenleyene ve önceki hamillerden birine sahip olduğu kişisel def'iler ileri sürülmelidir. Zira aval verenin lehine aval verilen kişinin sahip olduğu

¹¹⁵ *Boztosun*: s. 64; *Aksu*: s. 158.

¹¹⁶ *Poroy/Tekinalp*: s. 210; *Pulaşlı*: s. 190; *Can*: s. 97; *Öztañ*: s. 265.

¹¹⁷ *Pulaşlı*: s. 190; *Öztañ*: s. 265.

¹¹⁸ *Boztosun*: s. 66; *Aksu*: s. 160.

kişisel def' ileri hamile karşı ileri sürebildiği kabul edildiğinde, bu bilerek zararına hareket durumunda da ileri sürebilmesi gereklidir¹¹⁹.

2. Aval Veren Sorumluluğunun Sona Ermesi

Aval verenin senet alacaklısına karşı borcu, kambiyo senedinin ödenmesi, TTK m. 730'da düzenlenen durumlardan birinin gerçekleşmesi sebebiyle başvuru hakkının düşmesi, kambiyo senedinin zayi olması halinde iptali ve kambiyo senedinden doğan talep haklarının zamanaşımına uğraması halinde sona ermektedir.

a. Aval Veren Hakları

Aval verenin senette aval veren konumunda olması sebebiyle hakları bulunmakla birlikte bir senet borçlusu sebebiyle sahip olduğu haklar da bulunmaktadır. Çalışmada sadece aval verenin başvuru hakkı incelenecektir.

1. Aval Veren Başvuru Hakkı

Aval veren kişi, lehine aval verdiği kişinin kambiyo senedinden doğan borcunun teminat altına alarak bağımsız bir borç altına girmektedir. Bu sebeple kambiyo senedinin hamili, başvuru hakkı doğduktan sonra aval verene senet bedelinin ödenmesi için başvurabilir. Aval veren de TTK m. 703/3 uyarınca senet bedelini ödediği takdirde, senetten doğan hakları iktisap etmektedir. Yani aval veren senetten doğan hakları, ödeme yaptığı andan itibaren kazanmaktadır. Senedin mülkiyeti de TTK m. 703/3 uyarınca kanunen ödeme ile birlikte elde edecektir. Başvuru hakkının kazanılması senet bedelinin ödenmesiyle olmasının yanında başvuru hakkının ileri sürülmesi için kambiyo senedinin de aval verenin elinde olması gereklidir¹²⁰. Aval verenin bedeli ödediği anda senetten doğan hakkı iktisap etmekte, bir halefiyet söz konusu olmamaktadır. Bu haklar kanundan doğan ve direkt aval verenin şahsında doğan haklardır.

Aval veren senet bedelini ödediği durumda, lehine aval verdiği kişiye ve bu kişiye karşı sorumlu olanlara başvurabilir¹²¹. Lehine aval verilen kişiye karşı sorumlu olanlar ise ondan önce senede imza koyarak sorumluluk altına

¹¹⁹ Boztosun: s. 67.

¹²⁰ Adıgüzel: s. 35; Aksu: s. 171.

¹²¹ Öztan: s. 267; Adıgüzel: s. 35.

giren kişilerdir. Bu durumda muhatap lehine aval veren ancak muhataba karşı başvuru hakkını kullanabilir. Zira senette kimse muhataba karşı sorumlu konumunda bulunmamaktadır¹²². Düzenleyen lehine aval veren ise, başvuru hakkını düzenleyen ve bu kişinin başvurabileceği muhataba karşı kullanabilir. Son olarak cirantalardan biri lehine aval vermiş olan avalist ise başvuru hakkını hem bu cirantalara hem de bu cirantadan önce senede imza atmış diğer cirantalara, düzenleyene ve bu kişiler lehine aval vermiş olan kişilere karşı kullanabilir¹²³.

TTK m. 726 gereği aval veren, kendisine karşı sorumlu olanlara ödemiş olduğu tutarın tamamını, ödeme tarihinden itibaren bu tutarın faizini, yaptığı giderleri ve poliçe bedelinin binde ikisini aşmamak üzere komisyon ücretinin isteyebilir.

a. Başvuru Hakkının Kullanılması

Aval veren senet bedelini ödemediği takdirde, kendisine başvurma hakkı olan kişilere karşı elden talepte bulunarak, talepte bulunup da ödeme yapılmadığı takdirde icra takibi yaparak ya da dava yoluyla başvuru hakkını kullanabilir. İcra takibi kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla ya da başvuru borçlusunun iflasa tabi olan kişiler olması halinde iflas yoluyla takip şeklinde olabilir. Bunun yanında başvuru hakkının dava yoluyla da kullanılmak istendiğinde, asliye ticaret mahkemesinde de dava açılabilir¹²⁴.

b. Başvuru Hakkına Karşı Savunmalar

aa. Senet Metninden Anlaşılan Def'iler

Senet metninden anlaşılan def'iler daha önce de bahsedildiği üzere, aval verenin başvuru hakkını kullandığı lehine aval verilen ve diğer senet borçluları tarafından ileri sürülebilir. Bu def'iler aynı şekilde senedin zorunlu unsurlarındaki eksiklikler, ciro zincirinin kopuk olması¹²⁵, kambiyo senedinin protesto edilmemiş olması, senet borçlusunun borcunun zamanaşımına uğramış olması gibi hususlar senet metninden anlaşılan ve

¹²² Aksu: s. 172.

¹²³ Öztan: s. 268; Aksu: s. 172.

¹²⁴ Adıgüzel: s.36.

¹²⁵ *Ciro zincirinin kopuk olması hususunu lehine aval verilen kişi, aval veren karşı ileri süremez. Zira bu kişiler arasındaki başvuru hakkının senetteki cirolarla ilgisi yoktur. Adıgüzel, s. 36.*

aval verene karşı da ileri sürülebilir def'ilerdir¹²⁶.

bb. Senedin Hükümsüzlüğüne İlişkin Def'iler

Aval verenin ödeme için başvurduğu kişilerin senetteki imzasının bir hükümsüzlük sebebiyle kendisini bağlamadığı durumlar kendisine başvuran aval verene karşı da ileri sürebilir. Bu durumlar başvuru borçlusunun ehliyetsizliği, imzasının sahte olması, imzanın irade sakatlığına uğraması, yetkisiz temsil edilmesi gibi durumlardır¹²⁷.

cc. Senet Borçlusunun Aval Verene Karşı Sahip Olduğu Kişisel Def'iler

Senet bedelini ödeyen aval veren, lehine aval verdiği kişiye veya ona karşı sorumlu olanlara başvurduğunda, bu kişiler aval verene karşı kişisel def' iye sahipse, bunlar da aval verene karşı ileri sürülebilir¹²⁸.

dd. Senet Borçlusunun Lehine Aval Verilene Karşı Sahip Olduğu Kişisel Def'iler

Aval verenin lehine aval verdiği kişinin sahip olduğu kişisel def' ileri aralarındaki bağdan dolayı kendisine başvuran herkese karşı ileri sürebildiğinden bahsedilmişti. Ancak senet borçlusunun lehine aval verdiği kişiye karşı sahip olduğu kişisel def'ilerin aval verene karşı ileri sürebileceği konusunda açıklık bulunmamaktadır. Ancak genel düşünce senet borçlusunun lehine aval verilenle aralarında bir bağ bulunmadığından ve TTK m. 702/3 uyarınca senetten doğan hakları ödeme ile iktisap ettiğinden lehine aval verilene karşı sahip olduğu kişisel def' ileri ileri sürememesi yönündedir¹²⁹. Ancak Adıgüzel'e göre lehine aval verenin senedin teminat senedi olduğu yönündeki bedelsizlik def'inden aval veren nasıl yararlanabiliyorsa, senet borçlusunun da lehine aval verilene karşı yapabileceği bu savunmayı aval verene karşı da yapabilmesi gereklidir¹³⁰. Gerçekten de kişisel def'ilerden yararlanma bu anlamda çift yönlü olmalı ve senet borçlusu da kişisel def'ileri aval verene karşı ileri sürebilmelidir.

¹²⁶ Boztosun: s. 68; Aksu: s. 175.

¹²⁷ Boztosun: s.68; Adıgüzel: s. 36; Aksu: s. 175.

¹²⁸ Boztosun, s. 68.

¹²⁹ Poroy/Tekinalp: s. 212; Boztosun: s. 69; Aksu, s. 176.

¹³⁰ Adıgüzel: s. 36.

ee. Senet Borçlusunun Düzenleyene veya Önceki Hamillere Karşı Sahip Olduğu Şahsi Def'iler

TTK m. 825/2 uyarınca, senet borçlusu düzenleyene veya önceki hamillere karşı sahip olduğu kişisel def' ileri kendisine başvuran aval verene karşı ileri süremez. Bunun istisnası ise aval verenin senedi iktisap ederken bilerek borçlunun zararına hareket etmesidir.

2. Aval Verenin Başvuru Hakkını Kaybetmesi

Aval veren, başvuru hakkını öngörülen süre içinde kullanmaması sebebiyle bu hakkın zamanaşımına uğraması veya senetten doğan hakların korunması için gerekli olan işlemleri yapmaması halinde başvuru hakkını kaybeder. Bu durumda başvuru hakkını kaybeden aval verenin sebepsiz zenginleşme davası açma hakkı bulunmaktadır. TTK m. 732 uyarınca sebepsiz zenginleşme davası, düzenleyen ve senedi kabul eden muhataba karşı açılabilir. Bu dava hakkının kullanılabilmesi için, düzenleyenin veya kabul etmiş muhatabın aval veren aleyhine zenginleşmiş olması gerekmektedir. Bu davayla aval veren başvurma hakkından farklı olarak kambiyo senedinin bedelinin yanında ek istemlerde bulunamamaktadır¹³¹.

IV. SONUÇ

Aval, poliçe bedelini kısmen veya tamamen temin altına alan özellikli bir kambiyo taahhüdüdür. Bu nedenle aval kurumu, kambiyo taahhüdüne ilişkin genel kuralların yanında özel aval hükümlerine de tabidir. Özellikli bir kambiyo taahhüdü olması, avali diğer kambiyo taahhütlerinden ayırt etmeye yaramaktadır.

Aval verenin kambiyo taahhüdü ile lehine aval verilenin kambiyo taahhüdü arasında bir bağ bulunmaktadır. Bu bağ ise avalin doğumundan itibaren etkili olmakta; avalin hükümlerinin bitimine kadar devam etmekte ve aval verenin ve lehine aval verilenin tüm sorumluluğunu etkisi altına almaktadır. Bu anlamda aval verenin kambiyo taahhüdünden doğan sorumluluğu şeklen fer'i maddi anlamda bağımsız olarak nitelendirilmektedir.

Aval kişisel teminat içeren bir kambiyo taahhüdü olması sebebiyle aynı amacı güden kefalet sözleşmesine ve garanti sözleşmesine benzetilse de kefalet sözleşmesinin bir türü değildir. Ancak bu iki kurumun da birbirine

¹³¹ Aksu: s. 177.

benzer özellikleri bulunmaktadır. Bu nedenle kefalet sözleşmesinin bazı hükümlerinin avale uygulanıp uygulanmayacağı tartışmalar dahilinde inceleme konusu olmuştur. Aval veren ile lehine aval verilen kişi arasındaki bağ, kambiyo taahhüdünde yer etmiş def'i ileri sürülmesinde de etkili olmaktadır. Zira bu bağ, avalin kurucu unsurlarından lehine aval verilenin kambiyo taahhüdünün yerine getirilmesini temin etme amacından ve TTK m. 700/1 ve 2 hükmünden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla aval lehine aval verilenin kambiyo taahhüdünden tamamen bağımsız değildir.

Aval verenin aval verme sonunda hakkında ortaya çıkan hukuki durum TTK m. 702'de düzenlenmiştir. Üç fıkradan oluşan maddenin ilk iki fıkrası aval verenin sorumluluğunu düzenlerken, son fıkra aval verenin ödeme yapması halinde haklarından bahsetmektedir. Aval verenin bir başvuru borçlusu olması sebebiyle hamilin ona başvurması için başvurma hakkının doğmuş olması gereklidir. Bu hakkın kullanılabilmesi için de bir takım maddi ve şekli şartlara uyulması gereklidir.

Aval verenin senet alacaklısına karşı borcu, kambiyo senedinin ödenmesi, TTK m. 730'da düzenlenen durumlardan birinin gerçekleşmesi sebebiyle başvuru hakkının düşmesi, kambiyo senedinin zayi olması halinde iptali ve kambiyo senedinden doğan talep haklarının zamanaşımına uğraması halinde sona ermektedir.

KAYNAKÇA

[1] Adıgüzel, Burak, Aval Vereninin Başvuru Hakkı, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 2, Temmuz 2017, s.31-50.

[2] Aksu, Raziye, Aval Kurumu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.

[3] Altop, Atilla, Gerçek Kişilerce Gerçekleştirilen Aval İşlemlerine TBK m.603 Hükmü Uyarınca Kefaletin Şekline, Kefil Olma Ehliyetine ve Eşin Rızasına İlişkin Hükümler Uygulanacak Mıdır? İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 1-2, Ocak-Şubat 2016, s.291-303.

[4] Aral Fahrettin / Ayrancı Hasan, Borçlar Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.

[5] Arıcı, Fatih Kambiyo Senetlerinde Temsilcinin Yetkisini Aşarak

Kambiyo Taahhüdünde Bulunmasından Doğan Sorumluluk, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na Armağan, 1999.

[6] Arslan, İbrahim, Kambiyo Senetlerinde Geçersizlik Def'ileri, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 16, Sayı 1, Yıl 2008, s.11-28.

[7] Bahtiyar, Mehmet, Kıymetli Evrak Hukuku,17. Baskı, Ankara, Beta Yayınevi,2019.

[8] Barlas, Nami, Yeni Türk Borçlar Kanunu'nun Kefaletle İlişkin Düzenlemeleri, İzmir Barosu Dergisi, Nisan 2011, S.2, s.7-28.

[9] Bozer Ali/ Göle Celal, Kıymetli Evrak Hukuku, Ocak 2017.

[10] Boztosun, N. Ayşe, Avalde Def'iler, Terazi Hukuk Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 11, Temmuz 2007, s. 53-70.

[11] Can, Mertol, Kıymetli Evrak Hukuku, İmaj Yayınevi, Ankara 2015.

[12] Can, Mehmet Çelebi, Türk Borçlar Kanunu'nun 603. Maddesinin Kıymetli Evrak Hukukunda Uygulanabilirliği - Avalde Eşin Rızası Aranmalı Mı?, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXI, Y. 2017, Sayı:3,s. 35-73.

[13] Demir, Şamil, Kefalet Sözleşmesinin Uygulama Alanı, TBB Dergisi, Sayı: 108, s.87 122.

[14] Demirkapı, Ertan, Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, İzmir 2005, (Kambiyo).

[15] Demirkapı, Ertan Avalin Şekli Şartları, DEÜHFD, Cilt: 6, Sayı: 2, 2004, (Aval), s. 61- 96.

[16] Dündar, Hamit, Yargıtay Kararları Işığında Aval ve Kefaletin Hukuki Niteliği ve Farklı Yönleri, Haluk Konuralp Anısına Armağan.

[17] Güral, Jale, Kefalet Akdiyle Aval Arasındaki Fark ve Benzerlikler, AÜHFD, 1951, Cilt: 8, Sayı: 3-4, s. 435-478.

[18] Kılıçoğlu, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.

[19] Kırca, İsmail, Türk Borçlar Kanunu Tasarısı- Kefaletle Eşin İzni, Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Ankara 2006.

[20] Koşer, Nihal, Aval ve Avalin Diğer Kişisel Teminat Sağlayan Sözleşmelerle İlişkisi, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 2, Ekim 2016, s. 241-264.

[21] Özen, Burak, Kefalet Sözleşmesi, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014.

[22] Öztan, Fırat, Kıymetli Evrak Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2018.

[23] Poroy Reha/Tekinalp, Ünal, Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.

[24] Pulaşlı, Hasan, Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.

[25] Sengir, Turgut, Aval Konusunda Bazı Görüşler, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt:5, Sayı: 1, Şubat 1969.

[26] Sezgin Huysal, Ayşegül, TBK m. 603'ün Avale Uygulanabilirliği, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 4 (2), Güz 2017, s. 171-188.

[27] Şeker, Muzaffer, Kefalette ve Avalde Eşin Rızası, İstanbul 2017.

[28] Ülgen Hüseyin/ Helvacı Mehmet/ Kendigelen Abuzer ve Kaya Arslan, Kıymetli Evrak Hukuku, 12. Bası, İstanbul 2019.

[29] Yalçınduran, Türker, Kefalet Sözleşmesinde Eşin Rızasına ve Bu Rızanın Türk Borçlar Kanunu'nun 603. Maddesi Gereğince Gerçek Kişilerin Taraf Olduğu Kişisel Güvence Verilmesine İlişkin Diğer Sözleşmelerde De Bulunmasına Dair Türk Borçlar Kanunu'nda Yapılan Düzenlemenin Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXXIV, S. 1, 2016.

[30] Yılmaz, Lerzan, Kambiyo Senetlerinde Def'iler, Beta Yayıncılık, Ankara 2007.

[31] Yılmaz, Merve, Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kefalet Sözleşmesinin Şartları, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Cilt: 1, Yıl: 2, Sayı: 7.

[32] Yüce, Halil Ahmet, Türk Borçlar Kanunu'nun 603. Maddesi Çerçevesinde Aval ve Kefalet Hükümleri, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 2.